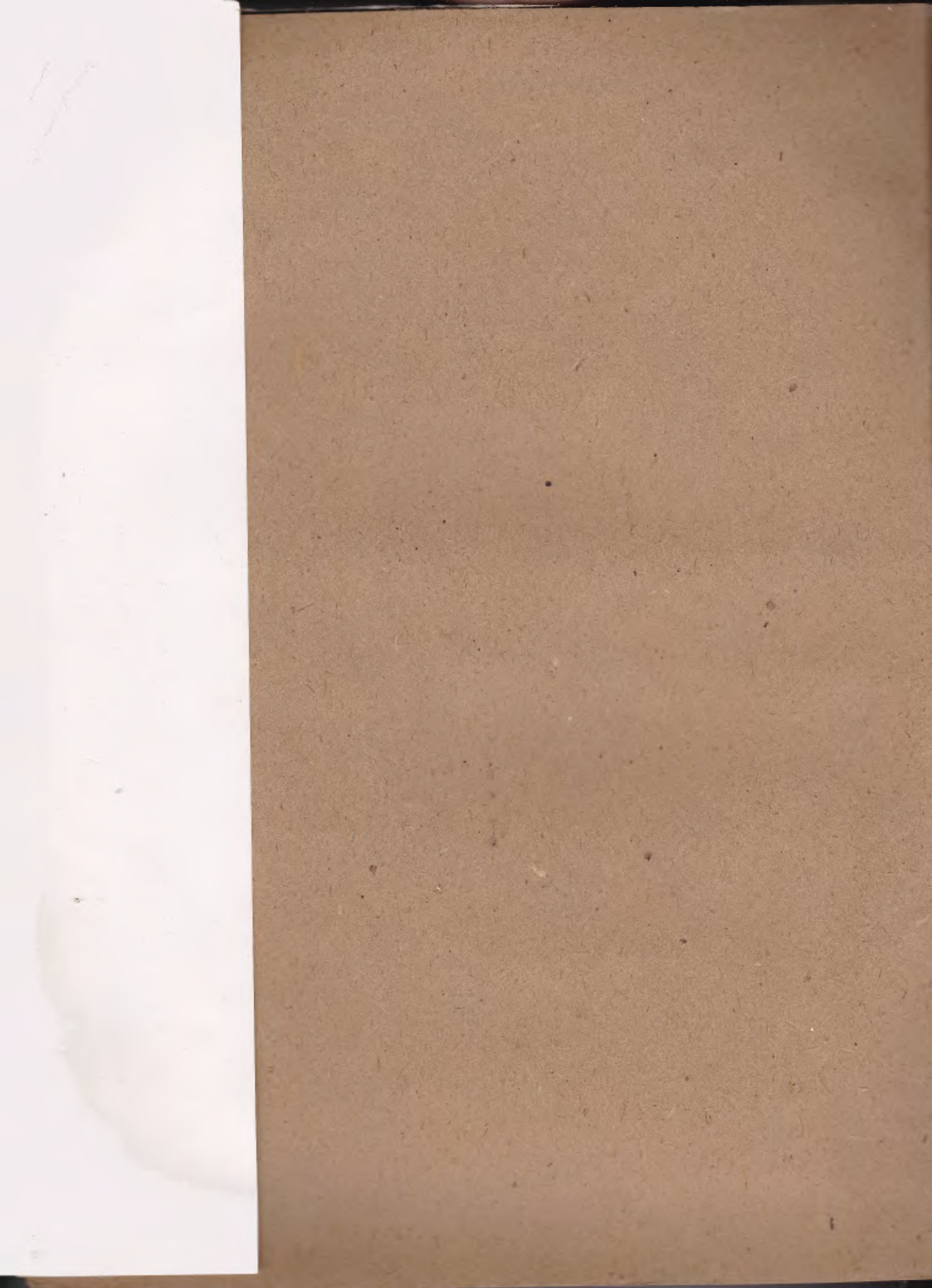

KERSTBOEK
ZONNESCHIJN

Uitgeversmaatschappij W. de Haan N.V. Utrecht

KERSTBOEK ZONNESCHIJN

1946

KERSTBOEK ZONNESCHIJN 1946

Samengesteld door

D. A. CRAMER-SCHAAP

met illustraties van
Nans van Leeuwen

UITGEVERSMAATSCHAPPIJ W. DE HAAN N.V.
UTRECHT

INHOUD

Omslag Claudine Doorman

Plaat: De evangelist Johannes, van Tilman Riemenschneider
(foto Enklaar)

Illustraties van Nans van Leeuwen

		pag.
I	Een Kerstfeest in Straat Magelhaens door <i>C. Wilkeshuis</i>	I
II	Hoe Vader gered werd „ <i>D. A. Cramer-Schaap</i>	10
III	Een Kerststalletje maken „ <i>Corrie Roessingh</i>	17
IV	Minco Minkeroo en zijn baas „ <i>Mien Labberton</i>	19
V	Kerstmacht. Woorden <i>D. A. Cramer-Schaap</i> . Muziek <i>J. W. Bolke</i>	23
VI	Koninkje spelen door <i>M. C. van Oven van Doorn</i>	25
VII	Bij onze Plaat „ <i>H. Cramer</i>	39
VIII	Mopje Moresco „ <i>A. Hamaker-Willink</i>	41
IX	Waar komen de Kerstboomversierselen vandaan? <i>D. A. Cramer-Schaap</i>	47
X	Elzelientjes heimwee door <i>Martha de Vries</i>	49

EEN Kerstfeest

IN STRAAT MAGELHAENS

Zó, met een gezicht als een onweerswolk, liep Olivier van Noort heen en weer op het dek van de „Mauritius”.

Olivier van Noort: kapitein van de schuit. Méér dan kapitein: admiraal van het vlootje van vier schepen, twee grote: de „Mauritius” en de „Hendrick Frederick”, en twee jachten: „De Eendracht” en „De Hope”, die op 13 September van het jaar 1598 waren uitgevaren uit het Goereese gat, om de wereld rond te zeilen.

Nee, het was geen plezierreisje. Om de drommel niet. Ze hadden de zeilen gehesen om geld te verdienen. Ze waren heilig van plan geweest, een zilver- of goudschip op de Spanjolen te veroveren: die zaten immers op de zuidkust van Zuid-Amerika. Dan wilden ze naar China, om bij die gele scheefogen zijde te kopen. En als ze het ruim dan half vol hadden met deze kostbaarheden, zouden ze de overgebleven gaatjes aanvullen met kruidnagelen en foelie en peper en wat er zo meer in de Oost groeide.

Het was geen kleinkinderenwerk, die reis.

Maar daarom was het nét iets voor Holland.

En daarom was het net een kolfje naar de hand van Van Noort.

Maar nu waren ze bijna anderhalf jaar onderweg. Of neen, precies uitgerekend één jaar, drie maanden en een paar dagen. Want het was Kerstdag 1599.

Veel voordeel had de reis niet opgeleverd. Ontelbare ontberingen hadden de mannen moeten verdragen en de ziekte had menig matroos weggeraapt. Eén van de jachten hadden ze in open zee moeten verbranden, omdat er niet eens manschap voor vier schepen was overgebleven. Stormen hadden ze meegemaakt en windstiltes, ze hadden gevochten met wantrouwende wilden en afgunstige Portugezen, die hen niet wilden toelaten in hun nederzettingen om water en vers groen voor de zieken te halen. En goud of zilver . . . ?

Ho-maar. Nog armer dan ze uit Holland vertrokken, waren ze hier in Straat Magelhaens gearriveerd, die Vuurland van het overige gedeelte van Zuid-Amerika scheidt.

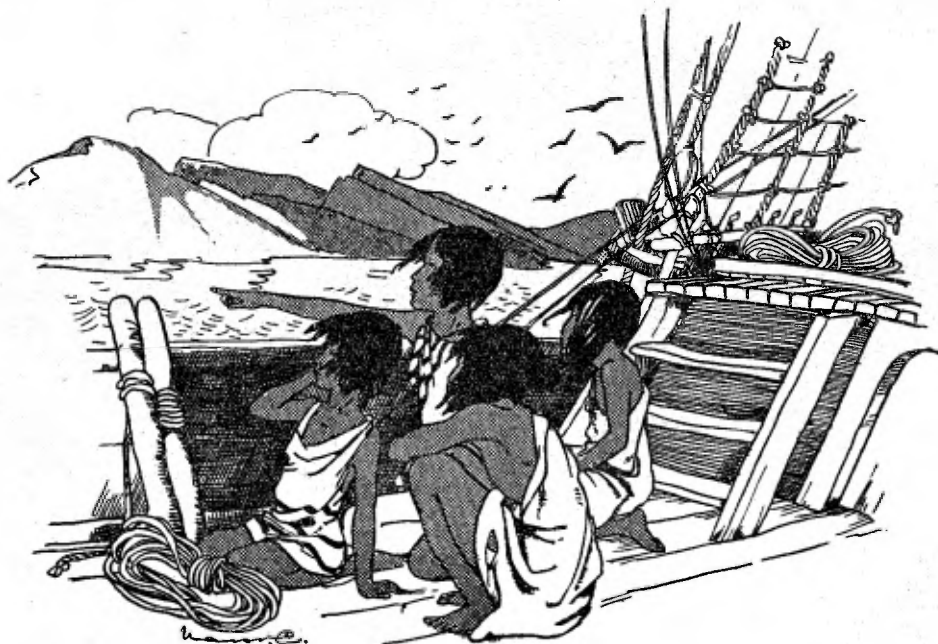
En daar lagen ze nu: de „Mauritius”, en „De Eendracht”. Links en rechts verhieven zich de bergen, meest kaal en dreigend, een enkele slechts bedekt

Er lag sneeuw en aan het einde van de straat stak een toren omhoog, die zo ineens begon te luiden. En dáár had je het huis van vader en moeder. In het voorhuis rook het naar gebak: platte koeken, die van de olie droppen en van binnen met stroop waren gevuld . . . Het eten stond klaar op de tinnen borden.

Vader en Moeder en de broers en zusjes zaten mee aan, evenals Aert zelf. Vader nam de Bijbel en las het Kerst-evangelie voor. Ja, zó was het: op een Kerstdag moest er eigenlijk altijd iets bijzonders gebeuren. Iets moois en goeds. Want het was toch een heel andere dag dan

die doodgewone dagen, waarvan er op een schip 365 in een jaar gaan. „Hoe is 't”, informeerde Van Noort bij Aert. „Kan je nóg niet werken?” „Nee, kapitein”, antwoordde Aert. „Dat duurt lang met dat been van jou”, mopperde Van Noort ontevreden. Nu ja, daar kon Aert toch niets aan doen. Het was me nogal eventjes een wond geweest. Juist een maand geleden had hij die opgelopen. Toen waren de „Mauritius” en „De Eendracht” voor anker gegaan bij twee eilandjes, die hun steile ruggen ophieven uit het ziedende water van de straat. Het kleinste van de twee was bewoond. Je zag de Patagoniërs er onrustig heen en weer lopen: die hadden de schepen natuurlijk allang gezien, en voelden zich helemaal niet op hun gemak. Veel waren het er ook niet. Hoogstens een veertig, vrouwen

en kinderen inbegrepen. Van Noort had twee sloepen laten uitzetten, om daar eens poolshoogte te nemen, en om pinguïns te vangen, die daar in hele troepen op de rotsen zaten. Aert was ook meegegaan. — Maar de Patagoniërs ontvingen de vreemdelingen niet vriendelijk. Ze klommen op de rotsen, en ze gooiden de matrozen, die aan land kwamen, met pinguïns op het hoofd, of beschoten ze met hun pijlen, die van lelijke stenen weerhaakjes waren voorzien.

Zo was het bijna altijd: vreemde matrozen werden nergens met open armen binnengehaald. Maar de mannen van de „Mauritius” lieten zich door een handjevol wilden niet op de vlucht jagen. Ze dreven met hun geweren de hele bevolking in een klein grotje, en toen die zich niet wilde overgeven, schoten ze zo maar in het wilde op de arme stakkers los, zodat er niet meer dan de kleinste helft overbleef.

Toen waren de sloepen weer naar de „Mauritius” teruggekeerd. Aert had een

lelijke wond aan zijn been opgelopen. Een stuk van een stenen pijlpunt stak hem in zijn scheenbeen, en het voelde net, of iemand voortdurend met een boor in dat been zat te draaien. Een andere matroos had een wond aan zijn arm, en een derde had een pijl juist onder zijn oog gekregen. Maar enfin, die kerels hadden hun verdiende loon. En Van Noort had zes kinderen, vier jongens en twee meisjes, aan boord van de „Mauritius” laten brengen, om te proberem, van hen wat bijzonderheden te weten te komen over land en volk. De stumpers hadden zowat geen kleren aan. Ze zaten dicht en angstig op elkaar gedrongen in een of ander hoekje van de „Mauritius” bij elkander. Soms in het matrozenlogies, maar als ze daar weer eens werden verjaagd, op het dek of in één van de ruimen. Ze konden niet tegen het leven aan boord en tegen het schrale eten. Twee kinderen waren al gestorven: één jongetje en één meisje, en de anderen zagen er zó broodmager uit: die zouden het ook niet lang meer maken.

„Kom, kom”, zei Van Noort, als iemand medelijden kreeg met de kleine wilden, „die houden het wel vol. Ze behoeven niet alle zes dood te gaan”. Hij wou de vier andere kinderen, die nog in leven waren, naar Holland meenemen, en ze daar aan zijn vrienden en bekenden tonen als bezienswaardigheden van deze reis. Waarom ook niet? Anderen namen immers schelpen mee en wonderlijke planten en vreemde dieren? Dan kon je toch ook wel met een paar kinderen in Holland arriveren?

Neen, dat been was nog niet over. De chirurgijn had met veel moeite de stenen weehaken uit het been verwijderd. Het was een grote wond geworden, en die was nog lelijk gaan zweren ook. Aert kon nog geen dienst doen. Hij hinkeldepinkelde zo’n beetje aan boord rond, en hielp de kok wel eens met het schoonmaken van groente, of hij maakte pluksel voor den chirurgijn of werd aan het touwpluizen gezet. — Het zou hem benieuwen, of dat been ooit weer helemaal beter werd.

„Die vervloekte wilden ook”, bromde Van Noort, en hij keek naar de vier kinderen, die daar weer stil in een hoekje zaten. „Vooruit jullie,” riep hij, en hij joeg ze op. Zo maar, omdat hij de bokkepruik op had door het gedrag van zijn vice-admiraal en de tegenslagen van deze reis. En de vier wilden stoven doodverschrikt over het dek, en pas toen Van Noort met boze stappen de trap naar de kajuit was afgedaald, durfden zij zich weer neerzetten in een ander hoekje, dicht bij Aert.

Ze praatten met elkander. Het was net, of ze zongen, en ze maakten er geluiden tussen door als een voerman, die zijn paard in gang wil brengen, of een kurk, die van een fles wordt getrokken. Aert verstond geen woord van hun taal. Eén van de jongens, de oudste van het gezelschap, wees naar de top van de bergen, waar je Patagoniërs zag lopen. En toen begon het meisje te huilen, en een jongetje kon zich ook al niet meer goed houden. Nummer drie knipte met zijn ogen, alsof er stof in zat.

Zouden die kinderen even verlangen naar dat land, dacht Aert ineens. Hij kon het zich best voorstellen. Wat zou hij er niet voor geven, om vandaag in Amsterdam te zitten, inplaats van in dit boze water en op het vlotje, waar al een paar maanden ongenoegen heerste.

Als die wurmen goed zwemmen konden, nu, dan sprongen ze zó overboord, en dan kwamen ze best aan de kant. Maar ze wisten zeker ook wel, dat hier een sterke stroom stond, en dat ze niet veel meer hadden om bij te zetten. En ineens schoot hem het gemoed vol, nu hij eraan dacht, dat zij het wel niet lang meer zouden maken: ze kwamen immers nóóit in Holland.

Het leek hier helemaal niet op Kerstmis: dat water en die mistroostige bergen en die storm en regen, de onenigheid tussen de admiraal en Kapitein Claesz. en die vier Patagonische kinderen. Neen, er moest vandaag toch iets goeds, iets moois gebeuren, iets dat in overeenstemming was met het Kerstevangelie, dat de Admiraal vanochtend had voorgelezen. Wanneer hij, Aert, die kinderen eens

Plotseling was het, of de bergen van elkander weken. Achter de steile helling werd een baaitje zichtbaar. Die baaitjes had je hier om de haverklap. Maar dít was toch wel wat bijzonders, want Kijk, kijk, daar lag de „Hendrick Frederick”, waar Van Noort nu al een paar dagen naar had gezocht.

Aert was meteen de kleine Patagoniërs vergeten. Van Noort kwam de kajuittrap op, klom daarna op het hoge achterdek, en stond met een gezicht van „Ziezo, nu héb ik je eindelijk”, naar de „Hendrick Frederick” te kijken. De „Mauritius” wendde de steven en voer nu half tegen de wind in de baai binnen. Het anker werd uitgeworpen, de zeilen gereefd, en daar lág het admiraalsschip. Ook „De Eendracht”, die de baai was binnengelopen, ging voor anker.

Van Noort liet naar de „Hendrick Frederick” seinen, dat de bevelhebber aan boord moest komen. De hele bemanning van de „Mauritius” stond bij de verschansing, en keek Zou Jacob Claesz nu de nek buigen, of zou hij het weer vertikken, te komen?

Hij kwám, hoor. Ja, hij kwám.

Een sloep voer langzij de „Hendrick Frederick”. Iemand ging de valreep af. Dat zou Jacob Claesz wel zijn. Hoewel je kon nooit weten die kon desnoods de bootsman nog sturen. Of de kok.

Een donkere wolk schoof aan de hemel omhoog, en het begon weer hard te regenen. En zo, door het schuimende water en door het gordijn van de regen dobberde de sloep naar de „Mauritius”.

Wie zat er in? Was het de Kapitein zélf?

Daar lag de sloep langzij van de „Mauritius”. En met een gezicht, dat wit en verwrongen was van boosheid en vrees en hooghartigheid, kwam Jacob Claesz de valreep langzaam op.

De sloep werd vastgemaakt, en de roeiers volgden den vice-admiraal aan dek. Van Noort loodste zijn vice-admiraal meteen in zijn hut. Dáár zou wat zwaaien, wist het scheepsvolk. Want als Van Noort het op zijn heupen had, dan was het een ongemakkelijk man; en hij kon zó tekeer gaan, dat de masten er om zo te zeggen van stonden te trillen als rietstengels. Aert hoorde, hoe het in de admiraalshut toeging. Hij hoorde de donderende stem van den admiraal en dan telkens Jacob Claesz, die er met een zenuwachtig en hoog geluid tegenin blafte.

Foei, foei, zoals die twee daar te keer gingen. En ondertussen regende het steeds harder en vielen natte vlokken als zwanedons uit de lucht. De storm

stak heviger op, en het water in het vrij onbeschutte baaitje was donkergroen en bedekt met witte, schuimende koppen.

Ja, het was me het Kerstfeest wel.

Maar plotseling rees weer in de grauwhed van deze dag het stralende verlangen naar een Kerst-daad

En ineens wist Aert, wat hij zou doen.

De sloep van Jacob Claesz lag nog langszij de Mauritius. De regen en de storm hadden de manschap van het dek naar omlaag gedreven. Niemand was er nog boven dan Aert en de vier kinderen. Hij strompelde zowat naar ze toe. Eerst keken ze hem bevreesd aan, omdat ze dachten weer een snauw te krijgen. Maar Aert wees hen op de sloep en op het land en daarna op de kinderen en op zichzelf. De oudste jongen begreep hem, en vertelde iets aan zijn drie lotgenootjes, en meteen klaarden de bedrukte gezichten op.

Even later daalden ze van de valreep, en stapten ze in de boot, die in hoge zee langs lag te schommelen en te dobberen.

Aert nam plaats aan de riemen, de grote jongen kwam achterin te zitten, om te sturen, de drie overigen zaten dicht bij elkander op twee brede doften.

De boot werd losgemaakt en daar dreef het vaartuije heen over de woedende golven.

Brr, het was heus geen kleinigheid, de sloep voort te roeien. De boot was tamelijk zwaar geladen, en stampte in de korte, onrustige golfslag van dit afgesloten water, waar de wind maar met geweld overheen blies. De baren braken ruisend stuk tegen de wanden en sloegen dan hun schuim over de vijf kinderen heen. En steeds dichter viel de regen en stoven de sneeuwvlokken door de lucht. Je kon de bergen nog maar amperan zien. De Patagonische jongen aan het roer hield zich nog flink, maar de drie anderen zaten angstig bijeen en bogen telkens hun schrale ruggetjes, wanneer er weer een golf op de boot kwam aanstormen. Ze drópen gewoon van het water, en loerden telkens met hun hoofd schuin voorovergebogen naar de wilde zee. De grote jongen schreeuwde af en toe wat naar hen, en Aert keek soms naar hem met een gezicht van: „Houd je maar goed.”

Maar moeilijk wás de reis. En tóch, nu was het eerst Kerstmis, nu alles zo moeilijk werd. Nu werd alles zo wonderlijk mooi, en Aert gevoelde, hoe zijn hart bij iedere riemslag meer vervuld werd van vreugde om het werk, dat hij had ondernomen. Het gaf helemaal niet, wanneer de admiraal straks op zijn poot zou spelen, omdat die vier Patagoniërs, die apesnoeten, zoals hij ze noemde verdwenen waren.

Hij roeide maar voort. De blaren kwamen hem in de handen. Hij voelde, hoe de zware riemen er telkens langs schuurden; en zijn been, dat hij voortdurend moest bewegen: buigen en weer strekken, begon hem bij iedere riemslag meer pijn te doen. Maar ze naderden, ze naderden het kleine strandje, dat aan de voeten van de bergen in het baaitje naar voren schoof. Ziezo, en nu waren ze er dan. De grote jongen lachte naar Aert. Toen droeg hij de anderen naar het droge, beurt om beurt. Ze riepen nog iets naar Aert, en ze staken de handen op. Toen klommen ze tegen de rotsen, en Aert zag ze als kleine, vlugge hinden er overheen klimmen en toen achter de toppen verdwijnen.

Nu moest hij terug. Alleen. Hij kon de riemen haast niet meer houden, en zijn been gloeide rondom de wond, alsof er duizend hete naalden in staken. Heviger woedde de storm, en feller striemden regen en sneeuw over de boot en de baren. Aert werd er bijna duizelig van, zó moe was hij, en zo bulderde en bruijste het om hem heen. Hij werd er bijna bang van. Maar . . . het was nu tóch Kerstmis. Er daalden en stegen engelen door de lucht, en midden overdag stonden er ineens grote, blinkende sterren aan de hemel. Maar ineens verdween dat weer, en was er niets meer dan wind en water, regen en sneeuw, en ginds in de verte de drie schuiten, die als grijze schaduwen bij elkander lagen en al dichterbij kwamen. En dan weer zag Aert een stal met een kind er in en een man en een

vrouw. De vier Patagonische kinderen stonden erbij, en het stormde er geweldig, en het sneeuwde en regende bij die hut. En dan was de zee er weer.

— Nu was Aert bij de valreep van de „Mauritius”. Hij legde de boot vast, en ontdekte, dat men aan boord van het schip naar hem uitzag. Hij strompelde naar boven, en toen, op het dek aangekomen, viel hij neer, en kon niet opstaan.

Toen hij een half uurtje later weer tot zichzelf kwam, zag hij Van Noort bij zijn kooi staan. De admiraal had zijn hart al meer dan voldoende gelucht tegen Jacob Claesz, maar een tikje uit zijn humeur was hij dan toch nog wel.

„Ik geloof, dat de muiterij bij mij op de vloot besmettelijk is”, zei hij bars. „Jij gaat ook al zonder vragen onder zeil, en je

brengt me warempel ook die vier apesnoeten nog weg. Waar haal je het hart eigenlijk vandaan?”

Wáár haalde hij het hart vandaan?

„Het is vandaag Kerstfeest, Kapitein”, antwoordde Aert.

Hij vond, dat het iets met Kerstfeest te maken had, dat wegbrengen der kinderen. Maar Van Noort begreep dat eigenlijk niet al te best.

Kerstmis, goed. Maar daarom hadden die kinderen toch wel aan boord kunnen blijven. Maar vooruit, voor deze keer zou hij er dan maar niet te veel van zeggen. Die wilden waren toch maar van die magere scharminkels, en ze aten de boel maar op, en liepen ieder aan dek in de weg. Nou ja, het was wel jammer, dat de Rotterdammers die vier kinderen niet te zien kregen, maar zulke schoon-

heden waren het toch ook niet: ze konden in Holland best over dat gemis heenkomen.

„Misschien heb je er wel goed aangedaan”, zei Van Noort tenslotte royaal, „al vind ik het dan ook ongelooflijk vrijpostig. Nu hebben jij en die vier gorilla's tenminste een goede Kerstmis. En dat kan je van veel anderen op de vloot niet zeggen.”

En zachtjes, als sprak hij tot zichzelf, liet hij er op volgen: „Misschien heeft die aap van een jongen er juist aan moeten denken, omdat het hier zo weinig op Kerstfeest leek. Hier in straat Magelhaens verlang je naar Holland, en als je in de ruzie en de herrie zit, kijk je meer dan anders naar Kerstfeest uit Het licht schijnt in de duisternis Zo zal het zijn.”

Aert keek Van Noort met ietwat verbaasde ogen aan. Zó had hij den admiraal nog nooit horen praten.

„Jong, zie vóór je”, riep Van Noort eensklaps. „Is d'r misschien iets aan me te kijken?”

Toen klom Van Noort naar de kampanje, en hij staarde voor zich uit, over de oceanen naar Holland, en over de wereld naar de hemel, waarover de wolken als wilde paarden reden.

„Het is dan tóch Kerstmis in Straat Magelhaens”, mompelde hij toen.

Hoe Vader gered werd

door D. A. Cramer-Schaap

Ineke stond voor het raam en keek neer in de kale tuin. Het regende, van de hulst tikten druppels neer op het grint en de wind schudde de takken van de treurwilg op het grasveld.

Ineke zuchtte.

Het weer buiten paste nu precies bij de trieste stemming in huis sinds Vader weg was, ondergedoken voor de Duitsers die hem zochten. Als ze hem vonden zou er iets heel ergs met hem gebeuren. Dat had Ineke Dieuwke, het dienstmeisje, tegen de werkster horen zeggen.

„Wat zal er dan met Vader gebeuren?” had zij angstig gevraagd, maar Dieuwke, die niet gemerkt had dat zij in de keuken was gekomen, was geschrokken en had gezegd:

„Och, niks, kind! Dan zullen ze hem in de gevangenis zetten, en dat is toch heel erg?” maar er was iets in Dieuwke's stem geweest dat Ineke niet vertrouwde. Zij wist het heel goed, als de Duitsers Vader vonden, zouden zij hem doodschieten, dat had Dieuwke bedoeld!

En nu was het morgen 5 December, Sinterklaas.

Verleden jaar nog had Vader Sinterklaas gespeeld voor Rietje, die nog zes jaar moest worden. Hoe prettig was alles toen geweest, en ze had het toch maar heel gewoon gevonden. Ze had gepruild omdat ze van Sinterklaas een boek gekregen had, en niet het hondje dat bovenaan op haar verlanglijst stond.

„Lieve schat”, had Moeder gezegd, „als de oorlog voorbij is, mag je een hondje hebben. Ik zou nu niet eens eten voor het beestje hebben!”

Natuurlijk had Moeder gelijk gehad, zoals Moeder in alle dingen gelijk had en toch had ze niet toe willen geven.

En nu? Het liefst zou zij maar willen dat het helemaal geen Sinterklaas was nu Vader er niet bij was en dat had zij tegen Moeder gezegd ook.

„Neen, dat kunnen we niet doen om Rietje”, had Moeder geantwoord. „Zij mist toch al zo veel. We zullen er een echt feest voor Rietje van maken en jij moet me helpen! Allereerst met een vrolijk gezicht, en kom, je zult best wat aardigs voor Rie weten te verzinnen. Bedenk je maar eens goed”.

Ineke draaide zich om en liep naar haar kastje. Zij zou Rietje het kleurboekje geven dat Oom Theo verleden jaar voor haar had meegebracht en in die la had ze nog een doos vol kleurige rondjes en driehoekjes om te plakken. Ineke zocht een stukje papier op, haalde een paar mooie touwtjes uit het vaasje op de schoorsteen en ging aan het pakken en ze maakte er nog twee versjes bij ook! Op het éne schreef ze:

*Als Rietje uit verveling gaat zeuren
Mag ze deze plaatjes kleuren.*

En op het andere:

*Met deze mooie rondjes
Plakt Rietje mannetjes en hondjes.*

en juist toen ze er mee klaar was, riep Moeder onder aan de trap: „We gaan eten! Kom je beneden?”

Het was erg gezellig in de kamer! Daar ze geen electrisch licht meer mochten gebruiken, had Moeder een van de dikke kaarsen, die ze tot nu toe bewaard had, in de kandelaar op tafel gezet, en er was dikke pap, want de Vader van Dieuwke, die een grote boerderij had, had dien middag twee flessen volle melk afgereikt.

Toen ze hun bordjes leeg hadden, mocht Rietje Sinterklaasversjes bij de schoorsteen zingen, maar Moeder zei dat zij haar schoentje maar niet neer moest zetten. Moeder had een briefje van Zwarte Piet gekregen, waarin stond dat hij in geen enkele winkel in Holland een snoepje had kunnen kopen, en de snoepjes die hij uit Spanje had meegebracht, waren allemaal op. Om de kaars te sparen bracht Moeder hen al om half zeven naar bed.

Eerst stopte Moeder kleine Rietje lekker in en toen kwam zij nog even op het randje van Ineke's bedje zitten.

Als elken avond vouwde Ineke haar handjes en sprak haar gebedje uit:

*De dag is weer voorbij gegaan,
'k Lig in mijn bedje neer,
Voor alles wat hij heeft gebracht
Bedank ik U, o Heer.*

*Waak over alle kindertjes;
Ik doe mijn ogen dicht,
Nu is het donker, maar gij geeft
Ons morgen weer het licht.*

Amen.

En zij voegde er aan toe: „wilt U ook over Vader waken, lieve Heer, en maken dat hij gauw weer bij ons terug komt”.

Toen gaf Moeder haar een zoen en ging op haar tenen de kamer uit, want kleine Rietje was al in slaap gevallen.

Maar Ineke lag nog lange tijd wakker. Het was nog zo vroeg, vroeger ging zij een uur later dan Rietje naar bed: om half acht en dan kwam ook Vader nog even boven als hij thuis was. Vader! Hoe verlangde zij naar hem. Rietje was nog klein, Rietje miste hem niet zo erg en Rietje vond alle mensen nog lief. Gisteren, toen zij uit school kwam, had de Duitse officier die aan de overkant woonde voor hun hek gestaan en met schrik had zij gezien dat hij Rietje op zijn arm had. Rietje babbelde met hem of het geen vijand was, die Vader dood zou schieten als hij hem in handen kreeg!

„Rietje!” had zij heel hard geroepen, toen had de officier iets gezegd dat zij niet verstond, maar hij had Rietje op de grond gezet en zij had het Zusje bij een hand genomen en was hard met haar naar binnen gelopen.

„Moeder!” had zij geroepen „een Duitser stond voor het hek met onze Rietje op zijn arm!”

Moeder was geschrokken.

„Was het misschien de officier van de overkant?” had zij gevraagd.

„Ja”, had zij geknikt, „die lelijke Mof!”

En toen had Moeder gezegd: „zulke woorden wil ik niet horen, Ineke, en je mag ze zelfs niet denken!”

„Maar ze willen Vader toch . . .” had ze geroepen.

„Ja”, had Moeder gezegd, „het zijn onze vijanden. Maar je mag ze niet haten. Al is het heel moeilijk, haten mag je nooit. Die officier heeft zelf een klein meisje, dat net zo groot is als onze Rietje, en daarom kan ik me begrijpen dat hij lief voor Rietje is. Hij heeft het tegen me gezegd. Wij moeten haten wat ze doen, maar de mensen zelf haten, dat mag niet. De Duitsers zijn net even goed Gods kinderen als wij. Het is allemaal erg moeilijk en toch is het zo . . .”

Neen, Ineke had Moeder niet begrepen. Het was prettig om met de kinderen op school op die lelijke Moffen te schelden, en het was prettig ze boos aan te kijken als je ze op straat tegenkwam, vooral als je dacht aan al het verdriet dat ze in huis hadden gebracht. En nu had Moeder gezegd dat je ze niet haten mocht.

Maar voor Ineke dit allemaal ten einde had gedacht, was ze al in slaap gevallen. Hoe lang ze geslapen had wist zij niet, maar zij werd wakker van stemmen. Eerst vaag, toen steeds duidelijker. Ineens was zij klaar wakker.

Zij zag Moeder met een kaars in de hand binnenkomen, en naast Moeder liep. —

„Vader!” riep zij en zij zat opeens recht overeind in bed.

Ze dacht nog: „is het zo, of droom ik”, maar toen voelde zij meteen Vaders armen om zich heen, en het was alles zo heerlijk en vertrouwd, net als vroeger!

„Bent U teruggekomen?” fluisterde zij.

„Voor één avond”, zei Vader. „Ik verlangde zo naar jullie. En ik dacht: morgen is het Sinterklaas. Dan moet ik bij Moeder en de kinderen zijn”.

„Morgenavond gaat Vader weer weg”, fluisterde Moeder, o wat zag zij er gelukkig uit en wat glansden haar ogen. „Je mag tegen niemand zeggen dat Vader

er is. Ook tegen Rietje niet. Het is heel gevaarlijk wat Vader doet! Morgen blijft Vader boven. Niemand mag het weten behalve Dieuwke, die kunnen we vertrouwen. Maar jij bent al zo groot, jij kunt best een geheim bewaren”.

„Natuurlijk”, zei ze en ze knikte wijs. Niemand, niemand zou ze dit vertellen. Toen ging ze weer liggen. Vader gaf haar nog een zoen en ging met Moeder de kamer weer uit.

„Als nu maar niemand Vader gezien heeft”, dacht ze en gelukkiger dan ze in maanden geweest was, sliep zij in.

De volgende morgen was alles net of er die nacht niets gebeurd was, toen zij beneden kwam was Vader er niet, het was net als altijd en toch was het anders. Rietje zat al aan tafel haar boterhammetje te eten en babbelde honderd uit, maar in de blik waarmee Moeder haar aankeek, lag verstandhouding. Het was net of Moeder zeggen wilde: wij weten samen iets waarover we niet spreken, maar waar we alle twee voortdurend aan denken.

Ineke voelde zich heel groot op dat ogenblik.

Gisteren had zij gedacht: „morgen is het Sinterklaas, maar ik wou dat de dag maar gewoon voorbij ging” en nu had zij het grootste geschenk gekregen, dat zij zich ooit gewenst had!

Zij had echt een Sinterklaasgevoel.

En Moeder dacht er zeker net zo over.

Zij zei tegen Rietje: „Zal ik jou eens wat vertellen? Gisteravond toen jij in je bedje lag werd er gebeld en toen Moeder open ging doen, wie stond er toen op de stoep?”

Zou Moeder het geheim nu toch aan Rietje gaan vertellen? dacht Ineke en zij keek Moeder met opgetrokken wenkbrauwen verbaasd aan. Maar Moeder ging verder: „Sinterklaas stond voor me!”

„Zwarte Piet ook?” wilde Rietje weten.

„Nee”, zei Moeder, „Zwarte Piet was zeker bezig het hooi uit de schoentjes te verzamelen, maar Sinterklaas zei tegen me dat hij vanmiddag om drie uur bij Rietje op bezoek zou komen.”

Rietje kreeg een vuurrode kleur. Zij zat er zeker over na te denken, want zij zei een helen tijd niets, toen vroeg zij fluisterend:

„Rietje is dit jaar toch zoet geweest, hè Moeder?”

„Ja hoor”, zei Moeder „heel zoet. Je hoeft nergens bang voor te wezen. En Ineke is gelukkig ook al zoet geweest, dus dat kan me een prettig bezoek worden!”

Ineke lachte. „Ik ben toch maar blij dat Zwarte Piet niet mee komt”, zei zij.

„Je kunt toch maar nooit weten”

„O, wat een prettige dag was het!

Op school zat Ineke maar steeds in zich zelf te lachen en toen Zwarte Piet om het hoekje van de deur verscheen en bij gebrek aan pepernoten kleine biscuitjes strooide, zong zij het hardst van alle kinderen de Sinterklaasversjes mee.

„Kind, wat ben jij in je schik”, zei Ankie, haar vriendin, toen ze om twaalf uur samen naar huis liepen.

„Het is toch ook Sinterklaas!” zei Ineke en ze begon opeens hard te lopen.

„Pak me maar als je kan!” riep zij en het werd een dolle holpartij tot zij eindelijk hijgend op de stoep stond.

In huis heerste de bekende zenuwachtige stemming van 5 December. Rietje, die met een vuurrode kleur aan tafel zat, vloog bij elke bel op van haar stoel en van de opwinding kon zij niet eten.

„Ik zal maar blij zijn als het drie uur is”, zei Moeder.

Het duurde lang, maar eindelijk liet de klok toch drie zware slagen horen en zij waren nog niet weggestorven, of er werd geklopt.

Ze keken in spanning naar de deur, die langzaam open ging.

Ja, werkelijk, daar stond Sinterklaas op de drempel met zijn golvende witte baard, zijn rode mantel, zijn mijter en de gouden bisschopsstaf.

Rietje verstopte zich achter Vaders leunstoel en keek voorzichtig om een hoekje, maar Moeder ging Sinterklaas onverschrokken tegemoet, gaf hem een hand en bracht hem naar de stoel naast de haard.

Ineke vond het even plechtig als andere jaren en zij moest maar steeds naar Sinterklaas kijken, naar zijn vriendelijke ogen en de hand met de bekende ring, die op de leuning van de stoel lag.

Daar had Moeder Rietje opgevangen, die er stilletjes vandoor wilde gaan, zij nam het kleine ding op de arm, dat eerst haar hoofdje tegen Moeders schouder drukte maar door de stem van Sinterklaas, die zo vertrouwd klonk, weldra zó op haar gemak was, dat zij zich door den ouden Heilige op schoot liet nemen en hem bekende dat zij toch het allerliefst een pop wilde hebben, al zou zij met een poesje ook heel blij zijn.

Ineke stond vlak naast de grote stoel, Moeder keek met tranen in de ogen naar het groepje tegenover haar, en toen gebeurde het.

Buiten klonk plotseling een snerpend fluitsignaal en op hetzelfde ogenblik werd er hard aan de bel getrokken.

Ineke kromp van schrik ineen, maar Moeder was met één sprong bij het raam, en zij fluisterde één verschrikkelijk woord dat hen allen van schrik verlamde: „razzia!”

„Verstop je!” riep Moeder, maar het was al te laat, daar klonk het geluid van zware soldatenlaarzen in de gang, de deur werd opengeworpen en daar stond, Ineke herkende hem dadelijk, de officier van de overkant op de drempel.

Sinterklaas was opgesprongen van zijn stoel, hij stond roerloos met kleine Rietje op zijn arm en keek den officier aan en de officier keek naar hem.

Heel stil was het, zó stil, dat Ineke, die als verlamd bij de tafel stond, maar steeds de klok hoorde tikken: Tik-tak-tik-tak.

Hoe lang duurde dit vreselijke ogenblik? Ineke wist het niet, maar eindelijk verbrak de stem van den officier de stilte.

„Hier Keiner!” riep hij tegen een soldaat die op de gang stond, draaide zich met klikkende hakken om, sloot de deur en even later sloeg ook de buitendeur met een slag dicht.

En wat er toen gebeurde, deed Rietje met een nieuwe schrik onder de tafel kruipen!

Moeder lag snikkend in Sinterklaas' armen en Ineke hilde of haar het hart zou breken!

„Ik dacht dat hij U weg kwam halen!” riep zij.

Maar Moeder was zich zelf in een oogwenk weer meester.

„Het was Rietje's vriend", zei ze, „ik geloof dat Rietje je het leven heeft gered, Arthur”.

Toen werd Rietje, die van dit alles niets begreep, van onder de tafel vandaan gehaald. Zij mocht weer bij Sinterklaas op schoot zitten, die haar met kusjes overdekte en kijk, nu bedacht Sinterklaas zich ook dat hij nog een pakje voor kleine Rietje had meegebracht en voor Ineke, die zo geschrokken was, had hij ook nog iets bij zich.

In het pakje voor Rietje zat natuurlijk een pop, die Ineke erg bekend voor kwam, omdat zij er als klein meisje ook mee gespeeld had, alleen had hij nu een spiksplinternieuwe jurk aan van hetzelfde bloemetjesgoed als Moeders oude huishoudschort.

En Ineke kreeg Moeders bloedkoralen ketting met het gouden slot. Dieuwke, die ook al van streek binnen gekomen was en maar herhaalde dat zij nog nooit zo geschrokken was en dat hij haar opzij had geduwd voor zij iets had

kunnen doen, Dieuwke kreeg nadat zij een glas water gedronken had een nieuw kerkboekje van Sinterklaas, omdat zij zo goed voor Mevrouw en de kinderen zorgde nu Mijnheer niet thuis was.

Daarna nam Sinterklaas afscheid en Rietje gaf hem, zelfs ongevraagd, een kusje om hem te bedanken voor de mooie pop.

„Moeder”, vroeg Ineke dien avond, toen Moeder, langer dan anders, toefde op het randje van haar bed „Moeder, gelooft U dat de officier wist dat Sinterklaas Vader was?”

Moeder knikte.

„Ja, dat geloof ik”, zei ze, „maar ik denk dat hij, toen hij Rietje op zijn arm zag, aan zijn eigen dochtertje dacht en dat hij om Rietje wegging”.

„Nu zal ik van geen enkele Duitser ooit meer: „lelijke Mof”, zeggen”, al schelden de kinderen op school nog zo hard”, zei Ineke, en het klonk als een plechtige belofte.

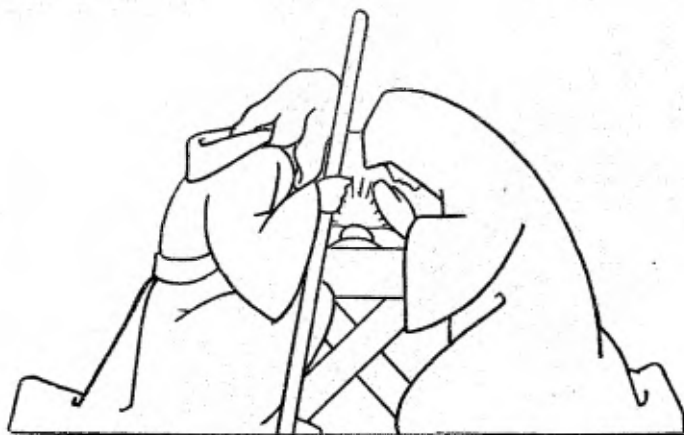
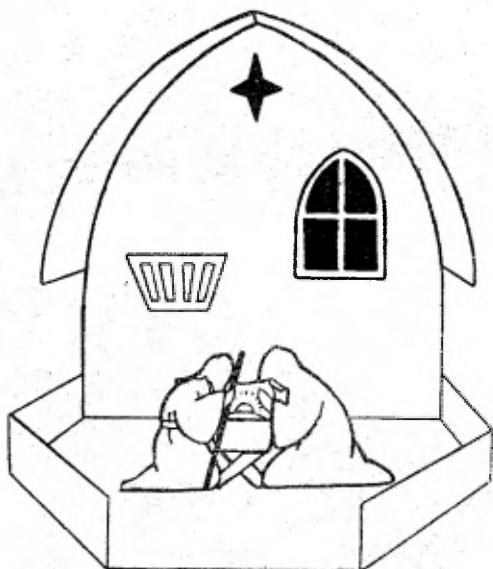
EEN Kerststalletje MAKEN

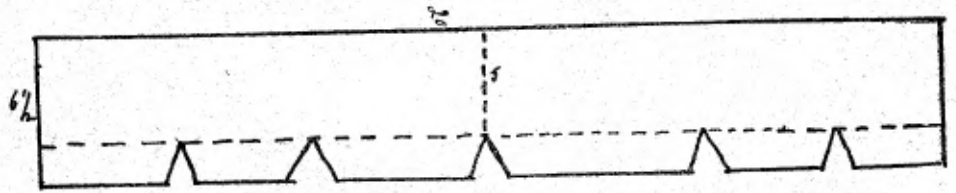
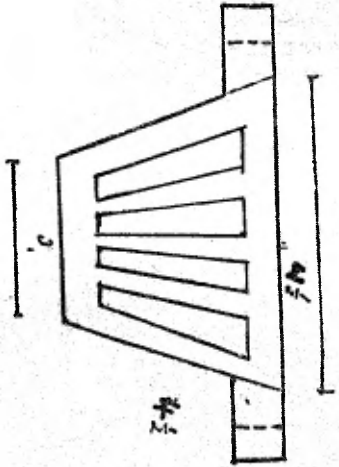
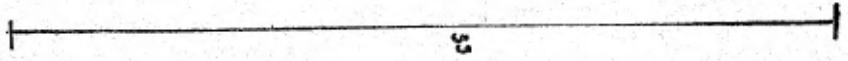
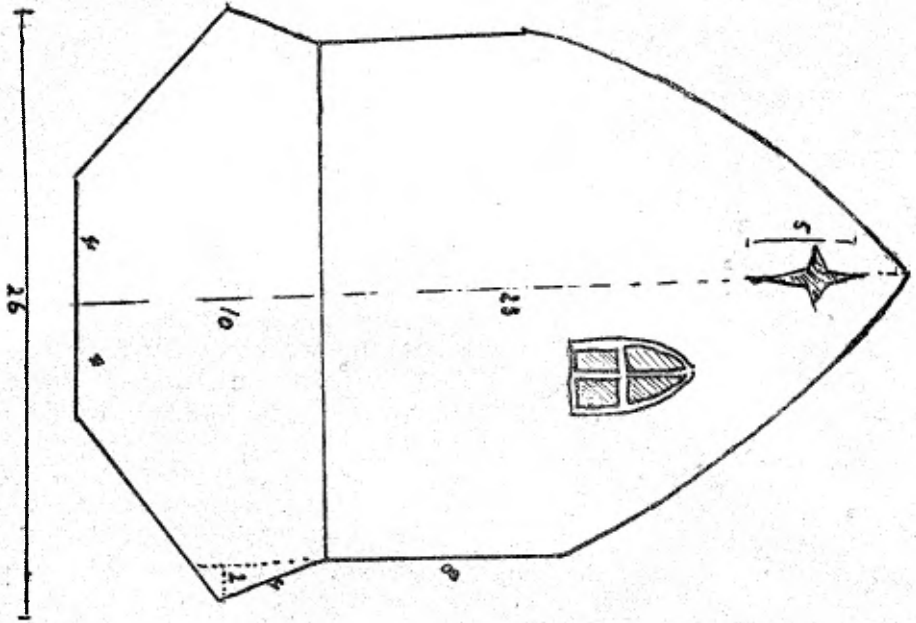
door Corrie Roessingh

Voor handige kinderen geven we dit jaar een model van een gemakkelijk kerststalletje, dat we, omdat bijna niemand meer triplex heeft, maar van karton maken.

Voor het grote stuk kun je het best dik karton nemen, ook voor de kribfiguren; voor het dak, de muurtjes en de ruif dunner. Begin maar eens met de kribbe-

figuren over te nemen. Ze blijven in een stuk, de tekening maak je er op met verf. Het raampje en de ster worden uit de wand van het stalletje uitgesneden, de vouw tussen wand en vloertje wordt natuurlijk geritst. Voor de stevigheid kun je er een reepje oud katoen achterplakken, zo ook als het dakje niet goed in de ronde vorm wil plakken. Het mooiste is het als je alles wit houdt en alleen de tekening op de kribbefiguren en de snijkant van de ster met goud verft. Je moet daarvoor natuurlijk wel goed dekkende witte verf hebben, liefst plastic. Het witte stalletje staat heel mooi tussen het donkere denegroen.

Minco Minkeroo

en zijn Baas

Dit is een malle geschiedenis. Omdat alles anders gaat dan je denken zou, en omdat het toch alles op z'n pootjes terecht komt. Wat het dan voor een geschiedenis is? Luister maar.

Het speelt in de oude tijd, in die tijd toen er géén vliegmaachines waren en geen radio's, maar wél kabouters en elfjes en pratende muizen. Ik zou wel eens willen weten, welke tijd nu eigenlijk leuker is, de onze of die van toen. Er was dan eens een jongetje en dat wou zijn lessen niet leren. Dat lijkt eigenlijk net of het nu is, want zulke jongetjes zijn er nu ook. Och ja, die zijn er altijd geweest en zullen er wel altijd blijven. Jongetjes kunnen nu eenmaal nog niet altijd verstandig zijn.

Dit jongetje heette Minco Minkeroo. En toen hij al een beetje groter was, en jongmaatje bij een timmerman was geworden, toen wou hij lang niet altijd ijverig werken. Je ziet, verstandig was hij ook toen nog niet.

Op de dag waar ik je van vertel, had hij vreselijke ruzie gehad met zijn baas. Die had hem eindelijk aan allebei zijn oren getrokken, zo driftig was hij geworden, en hij had hem van zijn schaaftank weggetrokken, waar die onbenullige Minco juist de hele teerpot over leeg

had gegooid, en hij had gebulderd: „Jou ellendige knoeipot, al m'n kostelijke teer naar de haaien, d'r komt van jou niets, niemendal terecht! Waar stond je nou weer naar te kijken, in plaats van naar je teerpot?”

„Naar die vlinder, baas!” en Minco wees met een benauwd gezicht naar het vensterglas. Hij durfde er niet bij te zeggen, dat die vlinder precies de betoverde prins was uit zijn sprookjesboek, want hij was twaalf jaar, dus dan zeg je niet, dat je graag sprookjes leest. Maar toch was het zo. Hij vond het leuk, zich altijd allerlei wonderlijke dingen voor te stellen.

„Naar een vlinder! Stel je voor, naar een vlinder! Als je niet oppast, word je zelf nog een vlinder. Die voeren óók de hele dag niets uit. En als ik nog méér zulke knechtjes had als jij, dan kon ik m'n timmerij wel opdoeken, dan moest ik nog met een draaiorgel langs de straat”.

„Dat zou wel leuk zijn, baas!” waagde Minco te zeggen. Meteen stooft hij op de poes af. „Kssj, kssj, weg jij!”

„Waarom moet dat beest nou weer weg?”

„D'r liep net een muis, baas. Ik was bang dat-ie d'r pakken zou.”

„Nou, dat moet toch ook, kwajongen. Wou je de timmerij nog vol muizen laten komen ook? Vooruit, 't is twaalf uur. Schafittijd. Eet je brood. En vanmiddag dubbel hard werken, anders”

„Wat anders, baas?”

„Anders vertel ik het aan aan den burgemeester of of aan den groten tovenaar waar ze het gisteren avond over hadden. Die komt hier een avond goochelen. En pas dan maar op!”

De baas zette een dreigend gezicht, maar Minco zag er niets van. „Wat is dat voor een tovenaar, baas?” vroeg hij gretig.

„O, die wil niet, dat de mensen lui zijn en lelijk voor elkaar. Dan betovert hij ze. Dan zou die dus van jou wel eens een ijverige mier kunnen maken of een luie rups of zo”.

„Moppig!” zei Minco.

„Je bent niet wijs. Je lijkt wel zes jaar, zo dwaas ben je. Nou, ik ga eten. Pas op dat je me niets bederft”.

Minco bleef alleen. Hij kreeg altijd warm eten, als hij om vijf uur thuis kwam, en at nu zijn brood. In een wip had hij z'n dikke boterhammen op. Moeder had er spèk op gedaan! Moeder was zo kwaad niet, al bromde ze veel. De baas was óók zo kwaad niet, al bromde hij óók veel. 't Was gek, dat je altijd vergat om bang voor hem te worden. Hè, wat was het hier warm. Die houtlucht maakte je zo soezerig. Zou dat wáár zijn, van die tovenaar? Het kon best. Toch wel eng, een mier. Liever een vlinder. Maar de baas mocht zelf wel oppassen! Die was toch ook lelijk tegen hem geweest? Een echte brombeer. Verbeeld je dat die tovenaar hiér kwam, en hen allebei omtoverde, hem in een vlinder en de baas in een grote dikke beer

Minco vergat naar buiten te gaan. Hij lag op een hoop krullen; telkens draaide hij zo'n glanzig wit houtlintje om z'n vingers en probeerde er van alles van te maken, een hagedis, een kronkelige adder, een muizestaart, een dikke grote sidderaal. Een beetje griezelig werd hij van z'n eigen verbeeldingen. Pff, wat warm! Met je ogen toe kon je nog leuker verzinnen

Hij schrok wakker van een voet die hem om- en omrolde. „Word toch eens wakker, luie vlegel!” hoorde hij.

Hij keek met grote ogen. Waar was hij? Hoe zat dat nu allemaal? „Kijk niet zo schaapachtig, jongen”, zei de baas. Toen barstte Minco opeens in een schaterlach uit.

„O baas, het was zó moppig!” riep hij. „Om je een aap te lachen! O, en u had zo'n gek klein petje op en u draaide zo sikkeneurig!”

„Wat leuter je nou toch, malloot die je bent? Ben je van de warmte bevangen? Zal ik je eens onder de kraan houên?” En de baas wou hem al grijpen, maar Minco stooft overeind en keek hem met olijke ogen aan. „De tovenaars is er gewéést, baas!” zei hij, met een knipoogje.

„Vertel op, wat je nou weer in je malle hersens hebt gehaald!”

„De tovenaars kwam en hij was boos op ons allebei. Op mij, om . . . nou, dat weet u wel, en op u, omdat u zo vaak . . . nou, dat weet u óók wel?”

„Ik weet niks”, bromde de baas.

„Da's niet veel”, grinnikte Minco. Hij keek met zijn slimme ogen naar het grote gezicht van zijn baas. 't Was eigenlijk een beste baas, vond hij opeens, een erg goeie. „Nou, hij kwam toen ik sliep, hè, en toen toverde hij *mij* om in een kabouter met vlindervleugels en snelvoeten en ik moest vliegenvlug en ijverig zijn, en hij toverde U om in een muis met een draaiorgel!”

„Kletspraat!” viel de baas uit. Hij wou woedend worden, maar Minco merkte het niet en ging vrolijk voort: „En ik had vreselijke lange oren van al het trek-

ken dat u d'r aan gedaan had! En ù had een heel klein petje heel achter op uw muizenkop, dat stond zo idioot, dat ik er aldoor om lachen moest, en u draaide aldoor maar van die taaie huilerige liedjes met bom-bom-brom d'r tussen in. En geen mens gaf er wat voor, ze liepen al weg als ze 't hoorden. En toen ben ik met m'n vleugels naar de vogels gevlogen en naar de vlinders en op m'n snelvoeten ben ik naar het land van de blije kabouters en van de dansende elfjes gesneld en daar leerde ik allemaal vrolijke liedjes en dansjes en zonnelachjes en al zulk moois. En van de kabouterkoning kreeg ik een puntmuts cadeau met een reuzepunt. „Die helpt je om een ander mens vrolijk te maken!” zei hij. En toen kwam ik weer bij u terug en toen u me zag, begon u opeens heel anders te draaien. Heel andere muziek! En toen verdienden we zó veel, baas! We hoefden nooit meer te teren of te schaven. En we bleven altijd bij mekaar.”

„Nou, bij mekaar zullen we vooreerst wel blijven”, zei de baas. „Schiet nou maar op, en ga de gebruikte spijkers uitzoeken; die d'r nog goed van zijn, in de kist. We zullen ons vooreerst toch maar bij degelijke arbeid houden, sinjeur. Zet je malle puntmuts maar af, al past-ie je goed.”

„Ja baas”, zei Minco, en hij vond spijkers uitzoeken opeens wel een fijn werk. En teren ook wel, bedacht hij. En meniën nog leuker. En zagen leerde hij de volgende week, en schaven dan weer. Voor Moeders verjaardag kon hij misschien al wel een naaikistje voor d'r maken. Ze werkten samen een hele poos, de baas stond te fluiten aan de draaibank; dat hoorde je niet vaak, bedacht Minco. Na een tijdje kwam de baas naar hem toe en duwde hem een stuk plank onder z'n neus. „Was het zó?” vroeg hij, en trok aan Minco's oren. „Was het zó, kwiebus?”

Minco begon te dansen van pret en van verbazing. Was het ook een goeie baas, een enige baas? Een echte leukerd was hij! Dat wist niemand, Moeder ook niet, hoè leuk hij was! Stond me daar die hele fijne toverpartij met blauw potlood op de witte plank getekend! Een staart tot in de bomen! En óren dat hij had! En het petje!!

„Wat kan ù fijn tekenen!” zei hij. „Hè, baas, leer je me dat? Maar zo'n sjeke das had u niet om! 't Was maar een echt pieterig muizestrikkie!” Meteen boog hij snel opzij, om een draai om zijn oren te ontlopen. „Léér je 't me?” vroeg hij nog eens, vol verlangen. „Ik kan wel een beetje tekenen, heus waar”.

„'t Zal wat zijn. Nou vooruit, als we dan toch bij mekaar blijven, jong, dan leer ik jou tekenen en als ik te veel mopper, zet jij je malle puntmuts op. Zijn de spijkers klaar?”

„Ja baas”.

„k Geloof warempel dat je 't goed gedaan hebt ook. Da's wel een wonder”.

„Ja baas. Mag ik dat plankie houên?”

„Dat mag je. En nou teren, wat drommel, en vlug wat. Anders kan je toch geen blauw potlood extra verdienen!”

Vanaf dat ogenblik begon Minco Minkeroo verstandig te worden. Dat wil zeggen: hij begreep, dat, hoe harder hij werkte, hoe méér en prettiger hij „tekenen” kon. En dat is eigenlijk iets dat ieder kind moet leren, in die oude tijd, en nù even goed.

Kerstnacht.

Gedicht van
D. A. Cramer - Schaap.

J. Wijnand Balke.

Zang. Rustig.

Piano. *mf*

1. De

vel - den la - gen wit be - sneeuwd, De wind floot door de bo - men. Toen
her - ders in hun dik - ke vacht, De her - ders en hun hon - den, Zij

1. is, te mid - den van den nacht Een heel klein Kind ge - ko - men. 2. De klei - nen stal, Het
heb - ben in den

eerst het Kind ge - von - den 3. De En - geln brach - ten hun t'be - richt, Zij

sm

kon - den niet ver - dwa - len, Want bo - ven'thuis - je

in het veld, Stond stil een ster te stra - len. 4. Zij staan ver - le - gen

bij de deur, Maar dan, op kou - se - voe - ten, Gaan zij, eer - bie - dig,

een voor een, Het Hei - lig Kind be - groe - ten.

Koninkje spelen

door M. C. van Oven- van Doorn

Lieven staat voor het raam en kijkt naar buiten, naar de grote witte sneeuwvlokken die daar ronddwarrelen en eindelijk op de grond blijven liggen. De straat is al helemaal wit, en de daken, en de vensterkozijnen; en de mensen, die voorbijgaan, met wit besneeuwde jassen, reppen zich om gauw thuis te zijn. Binnen, in de kamer, zitten Sander en Piet aan de grote tafel te dammen, en Loes zit in de leunstoel bij de haard en verslindt een boek.

Maar Lieven kan nog niet lezen, en dammen kan hij ook niet. Hij staat voor het raam en kijkt, en dan komt er opeens een wit krullerig hondje voorbij trippelen, even staat het stil en het ruikt aan de stoep en dan trippelt het weer verder, met het staartje tussen de pootjes, o zo'n grappig klein wit hondje. Juist zo'n hondje als Lieven altijd zo graag heeft willen hebben! Zou het zijn baasje verloren hebben, en zou het nu lopen te zoeken?

En omdat Sander en Piet, als ze aan het dammen zijn, toch nooit iets horen van wat je tegen ze zegt, draait Lieven zich om naar Loes, en hij vraagt of Loes ook zoveel van witte krullerige hondjes houdt, juist zo'n hondje als daar net voorbij stapt door de sneeuw?

Loes houdt op met lezen en rekt zich eens uit. Overmorgen begint de school weer, maar nu is het nog vakantie, heerlijke vakantie, en vandaag en morgen zullen er nog allerlei prettige dingen gebeuren! Zij gooit haar boek op tafel, met een harde klap, zodat Sander en Piet boos opkijken. Maar daar lacht Loes wat om. Ze trekt zich op uit haar stoel en gaat naast Lieven voor het raam staan en slaat haar arm om haar broertje heen.

„Wat voor hondje, Lieven?”

„Kijk, daar!” en Lieven drukt zijn neus tegen het raam en wijst naar het witte hondje, dat al bijna in de warrelende sneeuwjacht verdwenen is. Maar Loes zegt dat zij het nog heel duidelijk zien kan en dat witte krullerige hondjes de liefste hondjes zijn die er op de wereld bestaan.

„En als we weer jarig zijn, jij en ik, zullen we dan samen op onze verjaardag zo'n hondje vragen, Loes?” vraagt Lieven.

En Loes zegt dat ze dat stellig vast en zeker zullen doen. Loes en Lieven zijn wel helemaal niet tegelijk jarig, maar dat komt er niet op aan. Als ze dan een van beiden op hun verjaardag een hondje present krijgen, dan is dat hondje toch van Lieven en Loes samen, nietwaar Lieven?

„Een dam!” roept Piet.

Daar gaat het hondje de hoek om en nu komt Moeder de kamer binnen en de grote klerenkist gaat open. Dat is nog veel mooier om naar te kijken dan dwarrelsneeuw!

Lieven zit op het lage bankje naast de klerenkist en kijkt over het randje, en Moeder bukt zich en haalt telkens weer iets anders uit de kist te voorschijn, wonderlijke ouderwetse kleren, zoals niemand ooit meer draagt. Lieven kijkt en kijkt en hij heeft geen ogen genoeg om te kijken. Loes neemt de kleren van Moeder aan en legt ze op een stoel, en Sander en Piet hebben hun damspel in de steek gelaten en lachen om al die malle oude jurken, toch wat ongeduldig, omdat het zo lang duurt voordat eindelijk de koningskleren komen.

Met grote, verwonderde ogen kijkt Lieven naar de glanzende, stijve, goudbruine kinderjurk, die Moeder in de hoogte houdt, en die Moeders grootmoeder nog gedragen heeft toen zij een klein meisje was, en naar het zachtgroene korte buisje met het witte kraagje, waarin eenmaal Moeders oudoom als kleine jongen prijkte. Zagen de kinderen uit die verre oude tijd er waarlijk zo wonderbaarlijk uit? En als hij, Lieven, zo'n oud pakje aantrok, zou hij dan ook weer een jongetje worden van heel lang geleden?

Maar opeens gillen Sander en Piet het uit van plezier, want daar zijn de koningsgewaden, en de koperen kettingen, de goudpapieren kronen, en de ster, de grote zilveren ster van bordpapier, waar een lichtje in kan branden en die kan draaien als je aan een touwtje trekt!

Sander heeft de stok met de ster gepakt en zwaait hem hoog boven zijn hoofd, en Piet grijpt naar het touwtje, nog eens en nog eens, en hij trekt en trekt, veel te hard, zodat de ster in duizelingwekkende vaart ronddraait om de spil. „Jongens, houd op, straks trek jullie hem stuk en dan valt het hele feest in het water”, zegt Moeder.

„In de sneeuw”, verbetert Sander, maar Moeder neemt hem de stok af en legt die boven op de kast. En intussen grijpen Sander en Piet ieder een goudpapieren kroon om zich er mee op te tuigen.

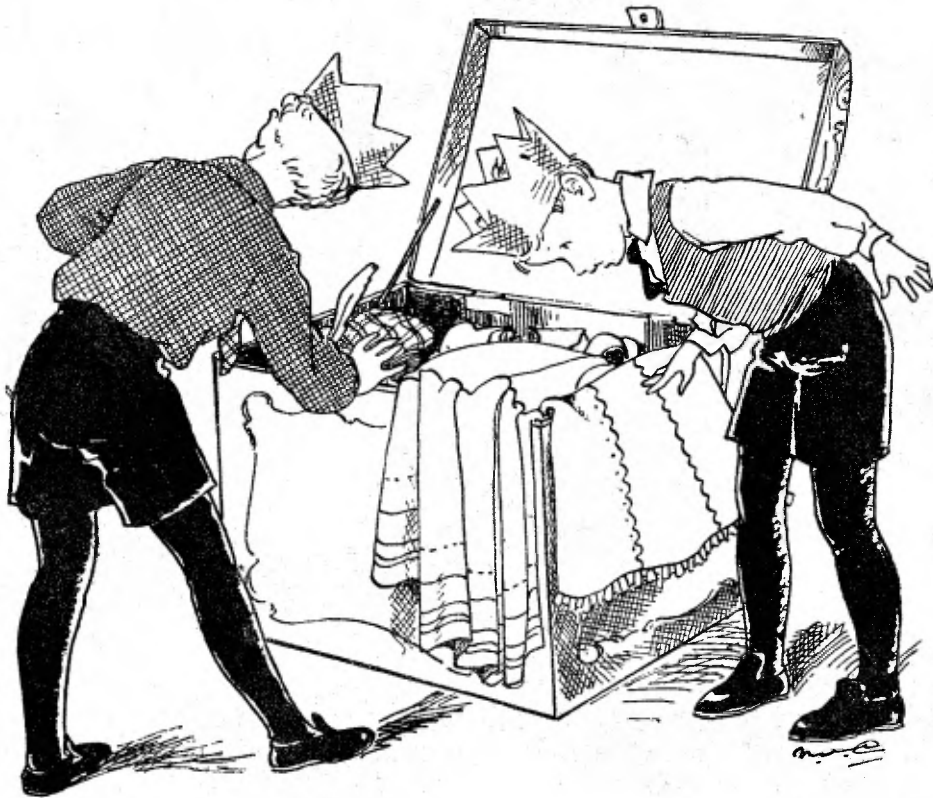
„Je moet hard van ja knikken, en als hij dan niet afvalt, zit hij goed”, beweert Sander, en allebei staan ze zo hevig met het hoofd te knikken en zo onbedaarlijk te lachen dat Piet van louter plezier bijna voorover in de open klerenkist valt. Moeder vangt hem juist op en zet hem weer op zijn benen, en nu kijkt het drukke baasje toch wel wat beduusd.

Onverstoorbaar neemt Moeder het eerste koningskleed uit de kist, het karmozijnrode, en Lieven strijkt met zijn handje over de zachte glanzende stof; mooi is het, prachtig, net echt fluweel! En Lieven hoopt in stilte dat Loes deze jas zal mogen dragen, morgenavond, bij het Driekoninkje spelen, want Loes is de liefste van allemaal en Loes moet dus zeker de allermooiste koningsjurk hebben!

De karmozijnrode wordt over een stoel gehangen en nu neemt Moeder het tweede kleed uit de klerenkist, het donkerblauwe, beplakt met kleine zilveren sterretjes.

Net of je 's avonds buiten loopt, denkt Lieven; dan zie je als je naar boven kijkt ook zo'n donkerblauwe lap met zilveren sterretjes er op. O zo mooi!

En dan komt nog het derde koningsgewaad uit de allerdiepste diepte van de

kist te voorschijn, het oranje-geel, zo fijn en schitterend als kostelijk satijn. Lieven houdt zijn adem in, zo onwaarschijnlijk mooi zijn al die prachtige kleuren, waar hij aldoor maar naar kijken moet. Net een sprookje! Hij zucht er van. Met een klap valt het deksel van de kist dicht.

En nu moeten de koningskleden gepast worden. Sander kiest de donkerblauwe en Piet de oranjegele jas, en het komt goed uit dat Loes de karmozijnrode het mooiste vindt: hij past Loes of hij voor haar gemaakt is! Moeder kijkt en speldt, hier moet een naadje, en daar een oprijgsel of een zoom, Piet moet stilstaan en niet zo met zijn voeten trappelen, anders steekt Moeder bij ongeluk een speld door zijn oor, en Sander schreeuwt om de schoensmeer, waarmee hij zich zwart wil maken.

„Kalm aan, jongetje, zo ver zijn we nog niet, dat komt morgen pas!”

En nu moeten de kinderen nog eens samen de Driekoningenliedjes zingen, die Moeder met hen heeft ingestudeerd bij de piano.

*„'t Was op een Driekeuninkensavond,
't Was op een Driekeuninkensdag
Dat de vrome Maria Magdalena
Aan de voeten van Jezus lag.”*

en

*„Heilige Driekoningen
Uit het verre land,
Die kwamen tot het kindje
Met offerand;
Offerden eerbiediglijk
Myrrh' wierook ende goud,
Ter ere van het kindje
Dat alle ding behoudt*

Kyrieleis."

Lieven zingt ook mee. Hij kent de liedjes precies even goed als de drie groten en het is fijn om te zingen.

Hij vindt het helemaal niet erg dat hij morgenavond niet mee mag, als de drie anderen keuninkje gaan spelen, Moeder heeft gezegd dat hij nog te klein is. Loes is al elf en Sander tien en Piet acht. En Lieven is nog maar vijf. Als hij groter is, mag hij ook mee, heeft Moeder gezegd. En Loes heeft beloofd dat zij wat van haar lekkers voor Lieven bewaren zal.

„Wat krijg ik dan van je, Loes?" heeft Lieven gevraagd.

„Ja, jongen, dat weet ik nog niet", zei Loes; „ik weet toch nog niet wat we krijgen zullen? Aan alle huizen gaan we aanbellen, weet je, en hier krijgen we koekjes, en daar noten, en soms wel appels".

„Bewaar je voor mij dan een appel, Loes?"

„Misschien", zei Loes, en toen lachte ze en gaf Lieven een zoen.

Maar Lieven denkt zéker dat hij zijn appel krijgen zal. Loes is zo lief, altijd doet ze wat je vraagt.

En weer zingt hij dapper mee als de drie anderen nog eenmaal hun drie koningen-liedjes zingen.

„Hè, al dat zingen, ik krijg er keelpijn van", zegt Loes, en zij loopt naar de keuken om water te drinken.

Moeder gaat aan de tafel zitten en begint oprijfels te leggen, en Lieven, met de knieën op een stoel, zit naast haar en leunt op de tafel met zijn ellebogen en zingt zachtjes voor zich heen nog eens van de heilige Driekoningen.

„Vind je dat ik mooi kan zingen, Moeder?"

„Heel mooi, Lieven".

„En 't volgend jaar, ben ik dan groot, Moeder? Mag ik dan ook mee koninkje spelen?"

„We zullen zien", zegt Moeder, en zij naait ijverig verder en Lieven bouwt een toren van de garenklosjes uit Moeder's naaidoos.

Maar alles kwam heel anders uit dan Moeder en Loes en Sander en Piet en Lieven gedacht hadden.

Alleen Vader had er misschien al zo'n voorgevoelentje van, toen hij 's avonds tegen Loes zei: „Wat zie jij pips om je neus, je gaat toch niet ziek worden? Pas maar op dat je morgen het mooie Driekoningenfeest niet in de war stuurt!" En wat was het anders dan in de war sturen toen Loes de volgende morgen

over hoofdpijn en keelpijn klaagde, en zo verkouden was dat zij haast niet uit haar ogen kon kijken?

In bed blijven was de boodschap, en Sander en Piet jammerden luid, want om met je tweeën Driekoninkje te gaan zingen, daar is helemaal geen aardigheid aan, en Piet waagde zelfs te veronderstellen dat Loes expres ziek was geworden, om de broers te plagen, en omdat ze zelf geen driekoningenliedjes durfde zingen, want ze kon niet goed wijs houden.

Toen had je de poppen aan het dansen.

„Foei, dat is lelijk van je om zo iets te zeggen, je weet zelf wel dat het niet waar is”, zei Moeder, en Loes, die zich toch al zo vervelend voelde, begon tranen met tuiten te huilen omdat ze zo iets gemeens van haar dachten.

„Laat Lieven dan maar in mijn plaats meegaan”, snikte Loes, „hij kent de liedjes toch immers even goed als wij? En hij zingt nog veel mooier dan ik, Piet zegt toch dat ik geen wijs kan houden?”

„Ja, ja, laat Lieven meegaan, wij zullen heus wel goed op hem passen!” riep Piet, die wel beseftte dat hij iets heel onaardigs gezegd had en het graag weer goed wilde maken.

„We zullen er heus wel voor zorgen dat hij niet wegraakt!” zei Sander, met een sprankje hoop dat het „keuninkje spelen” toch nog zou kunnen doorgaan; en Lieven stopte zijn handje in Moeders hand en vroeg met zo'n heel lief stemmetje of hij alsjeblieft mee mocht, dat Moeder zich al half gewonnen gaf.

„Loes zou een appel voor mij meebrengen, en als dat niet kan, moet ik toch een appel voor Loes meebrengen”, hield Lieven aan.

„Laat hem maar gaan”, zei Vader; „laat Sander en Piet nu maar eens tonen dat ze een paar flinke jongens zijn en dat ze hun kleine broertje veilig thuis kunnen brengen!”

Dat was een vreugde! Sander en Piet vlogen Vader uit pure dankbaarheid om de hals en Loes droogde haar tranen.

Dus tóch Driekoninkje spelen!

Lieven voelde zich zo buitensporig gelukkig dat hij maar nauwelijks kon geloven dat het heus echt waar was. Hij zal mee mogen lopen in de koningsstoet en hij zal mee mogen zingen voor alle huizen en hij zal veel lekkers krijgen!

Het karmozijn-rode koningskleed wordt hem omgehangen en Moeder past en speldt en naait nieuwe zomen, en Lieven bouwt met de klosjes en aldoor maar zit hij naast Moeder te zingen: „Ik mag mee, Lieven mag mee! Daar komen de Driekoningen aan

Buiten schijnt de zon op de witte sneeuw.

De koningskleren liggen klaar, de drie goudpapieren kronen staan er naast, de stok met de ster, en drie mandjes, voor ieder van de broertjes één, om het Driekoningenlekkers in te bergen.

Sander en Piet kibbelen, want allebei willen ze de zwarte koning zijn, de zwarte koning Melchior. Sander vindt dat hij er recht op heeft. „Ik heb het gisteren toch het eerst gezegd, nietwaar Moeder?”

„Ja, maar ik ben de jongste van ons beiden en in het liedje vraagt koning Herodes: „Hoe ziet er de jongste zo zwart?” Dus ik moet zwart zijn, Moeder, zeg het nou zelf!”

„Als de jongste zwart moet zijn, dan maken we Lieven zwart!” zegt Sander opeens.

Maar Lieven wil geen zwarte koning zijn, hij houdt niet van zwart. Piet moet zich maar zwart maken, zegt Lieven; dan is hij een echte zwarte Piet.

Telkens holt een van de drie naar het raam om te kijken of het al een heel klein beetje donker begint te worden, en eindelijk, eindelijk zegt Moeder dat het tijd is om de koningspakken aan te trekken. Loes, die in dekens gepakt op de divan ligt, mag er naar kijken, en al praat ze wat schor, ze kan toch nog wel aanmerkingen maken. „Balthasar, je kroon staat scheef!” en „Kaspar, trek je jas wat op, anders staat het net of hij afzakt!”, en ze zegt dat Lieven het liefste kleine koninkje is dat zij ooit in haar leven gezien heeft.

Sander mag de ster dragen, omdat hij volgens Moeder de oudste en verstandigste van het drietal is.

Het lichtje in de ster wordt ontstoken, en Moeder drukt Sander nog eens op het hart om heel voorzichtig aan het touwtje te trekken. Anders komen er ongelukken van!

„Dag Loes! We zullen allemaal wat voor je mee brengen, hoor!”

Ze gaan op weg en Moeder kijkt het drietal nog even na. Lieven loopt tussen de oudere broertjes in en hij kijkt nog even om en wuift tegen Moeder.

Er ligt nog sneeuw op straat, maar die is hard en platgetrapt en je krijgt er geen vuile voeten van en de koningsmantels slepen niet door het slik.

Lieven vindt het net alsof hij droomt. Daar lopen ze, als drie echte koningen, en ze gaan offeranden brengen aan het Kindeke Jezus, zoals het in het versje staat. En nu staan ze op de stoep van een groot huis en Piet belt aan. Daar gaat de deur open en het licht uit de

gang valt op de witte sneeuw buiten. „Zingen, Lieven!” zegt Sander, en uit volle borst zetten ze in:

*'t Was op een driekeuninkensavond,
't Was op een driekeuninkensdag’*

Ze moeten hun liedje helemaal uitzingen, en dan worden er koekjes in de mandjes gestopt. Ze gunnen zich nauwelijks de tijd om te bedanken. Nu naar het volgende huis!

En ze lopen verder en in de verte zien ze een ander koningsgroepje naderen, met een grote rode lampion, en uit de zijstraat komen er nog meer, allemaal met kleurige lichtjes.

Wéér zingen ze, telkens weer, nu eens het ene liedje, dan het andere, en de mandjes vullen zich met pepernoten en koek, met zuurtjes en flikjes, twee mooie glanzende rode appeltjes heeft Lieven al gekregen, en de dikke slager op de hoek geeft ieder kind een stuk leverworst!

Telkens weer zingen ze, en Lievens heldere stem klinkt boven allen uit, en de mensen in de huizen hebben plezier in dat hele kleine koninkje, dat zo dapper zijn best doet, en ze vullen zijn mandje helemaal boordevol tot aan het randje.

Het is donker geworden. De straatlantaarns stralen hun licht uit en de sneeuw glinstert met duizend fijne kristalletjes.

Ze staan te zingen voor een deur in een portiek en er wordt aan de kleine zangers suikergoed uitgedeeld. Maar juist als Lieven aan de beurt is, komt er een nieuwe kongingsgroep van veel kinderen met sterren en lampions het portiek binnendringen. Als Lievens handje gevuld is, draait hij zich om en hij staat daar tussen al die vreemde kinderen en Sander en Piet ziet hij niet meer. Waar zijn ze gebleven?

En dan ziet hij dat aan de overkant de deur van de grote bakkerswinkel is opengegaan; het volle licht straalt naar buiten en op de drempel staat de bakker zelf, met de witte bakkersmuts op zijn hoofd, en met volle handen deelt hij uit aan de kinderen, die van alle kanten komen toelopen, de kleurige lampionnetjes zwaaiend aan de stokken. Zouden Sander en Piet daar ook bij staan?

Even is het in het portiek een gedrang, maar opeens, als de kinderen aan de overkant de open deur van de bakkerij zien, hollen ze allemaal weg, joelend en schreeuwend, en Lieven staat alleen.

Wat moet hij nu doen? Moet hij ook naar de overkant gaan? Of moet hij hier blijven wachten tot Sander en Piet terugkomen?

En dan plotseling hoort hij een zacht gesnuif, een getrippel, en een klein krullerig wit hondje draaft het portiek in, recht op Lieven toe, en blijft naast Lieven staan en snuffelt aan de karmozijn-rode koningsjas.

Juist zo'n hondje als Lieven zo dolgraag wilde hebben!

„Dag Blansje”, zegt Lieven, en hij streelt het kleine witte hondje over zijn kop; „dag Blansje!” Dat is een naam die hem zo maar opeens te binnen schiet; net een hondje om „Blansje” te heten, vindt Lieven.

Het hondje springt tegen Lieven op en likt zijn hand, en dan snuffelt het met zijn hondensnoet aan het mandje, dat Lieven stevig vasthoudt.

„Wat wou je dan, klein hondje? Kom maar bij het baasje”.

Blansje gaat op de achterpootjes staan en duwt met zijn kop tegen het mandje. Opeens gaat Lieven een licht op.

„Heb je honger, Blansje?” En Lieven grijpt in het mandje en haalt er een klein koekje uit. „Daar hondje, dat mag jij hebben”.

Blansje springt en hapt en het koekje is verdwenen; je zoudt er haast van schrikken, zo gauw is het weg.

Weer snuffelt de hondesnoet aan het mandje.

„O jij, je ruikt de leverworst, jij kleine ondeugd; wou je daar zo heel graag een stukje van hebben?”

Lieven zoekt naar de leverworst; maar hoe moet je daar nu een stukje afsnijden als je geen mes hebt?

Ja, dan moet Blansje het hele stuk maar hebben. „Daar, hondje!” En de hond hapt en slikt, hapt en slikt nog eens, en likt zich met de tong de snoet af. Ook al weer op!

„Lekker, hè Blansje? Maar waar is je baas, hondje? Heb je je baas verloren?” Het is heus net of Blansje verstaat wat Lieven zegt; het hondje hapt in de karmozijn-rode koningsmantel en trekt den kleinen koning mee.

„Moet ik meegaan, Blansje? Waar gaan we dan naar toe?”

Blansje holt even vooruit en komt dan weer terug, en het kijkt Lieven aan alsof het zeggen wil: „Kom dan! Kom dan!”

En Lieven gaat mee. De weg die Blansje hem wijst. En Lieven wist heus niet dat ze al zo dicht bij het eind van de stad waren!

Nu staan ze op het wijde open veld en hier ligt nog de vers gevallen, onbetreden sneeuw; overal waar je je voeten neetzet, blijft je voetstap in de sneeuw staan.

Lieven kijkt op, en boven hem is de verre wijde hemel: Sander's koningsmantel, donkerblauw, en overal zilveren sterretjes.

Daar springt Blansje weer tegen het mandje op. „Heb je nog zo'n honger, klein hondje? Hier is nog wat. Maar waar breng je me toch naar toe?”

Het hondje holt weer vooruit, komt weer terug, en trekt Lieven mee aan een slip van de rode mantel.

Recht voor hem uit, aan den donkeren avondhemel, staat een grote, schitterende ster, veel groter dan alle andere sterren. Zou dat de ster van Bethlehem zijn? En wil het hondje daar met Lieven heengaan?

Lieven is niet bang; hij is immers niet alleen, Blansje is bij hem, en Blansje zal hem veilig brengen waar hij wezen moet. „Daar Blansje, mag je ook opeten”. Bijna alles wat Lieven was toebedeeld heeft hij aan Blansje gegeven; alleen de mooie rode appeltjes liggen nog op de bodem van het mandje; die wil Lieven houden; die zijn immers voor Loes?

Nog altijd volgen ze de ster, en Lieven ziet nu duidelijk de donkere vorm van een grote boerenhoeve.

En het witte hondje begint luid te keffen en springt nog wilder tegen Lieven op dan te voren, en weer wordt Lieven voort getrokken aan een slip van zijn koningsjas.

En dan opeens laat het kleine hondebeest Lieven los en rent vooruit, in zijn

haast over zichzelf heen buitelend in de witte sneeuw. Lieven volgt zo vlug als hij kan, maar in zo'n lange koningsmantel kun je niet op een drafje gaan en hollende witte hondjes kun je zo niet bij houden. Recht naar de donkere boerenhoeve rent Blansje, en Lieven kan duidelijk zien

dat het hondje vlak voor de deur stilstaat. Zou daar de stal zijn? En blaffen dat Blansje doet! Lieven wist niet dat kleine krullerige hondjes zo hard kunnen blaffen! Ja, ja, Blansje, ik kom al!

Lieven's kleine voeten reppen zich door de sneeuw, maar Blansje blijft maar blaffen, en opeens vliegt de donkere deur open en het licht van een lantaarn valt naar buiten en daarbinnen staan juichende en joelende kinderen. „Witje is terug!” roepen ze, „Witje, kom toch binnen, gauw, wat doe je zo lang in de sneeuw?” en ze trekken het hondje bij de halsband naar binnen en de deur valt dicht.

Donker ligt de oude hoeve daar weer als tevoren, alleen klateren binnen nog de luide kinderstemmen.

Daar komt Lieven aan, buiten adem van het harde lopen. Waar is zijn vriendje gebleven? Waar is Blansje? Lieven staat alleen en de deur is dicht; en zijn handen zijn zo koud, waar zijn de mooie rode wantjes toch, die Moeder hem heeft meegegeven? Heeft hij ze verloren in de sneeuw, toen hij ze uittrok om in het mandje naar wat overgebleven lekkers voor Blansje te zoeken? En waar zijn Sander en Piet?

Lieven kijkt om zich heen, maar nergens is een spoor van de broertjes te zien. Moet Lieven nu alleen terug, die oneindig lange weg, en hoe zal hij die kunnen vinden, zonder Blansje?

En eensklaps is het Lieven te moede of hij Sander hoort zeggen: „Zingen Lieven!”

Ja, hij moet zingen; hij staat hier immers voor de stal, en hoog aan de hemel staat de grote, blinkende ster. En binnen zijn Moeder Maria en het kindje, en de os en de ezel

Lieven zingt. Eerst zacht, maar allengs helderder klinkt zijn stem.

*„'t Was op een Driekeuninkensavond,
't Was op een Driekeuninkensdag,
Dat de vrome Maria Magdalena
Aan de voeten van Jezus lag”*

Maar niemand hoort hem. Binnen zijn de joelende kinderen, Lievens liedje gaat verloren, niemand hoort den kleinen zanger daarbuiten.

Lieven blaast in zijn koude handen. O, was hij maar thuis! Maar hij moet nogeens zingen, zeker heeft hij niet genoeg zijn best gedaan.

En weer zingt Lieven, en zuiver en klaar klinkt zijn stem door de stille avond. En hij zingt het liedje waar hij zelf zoveel van houdt:

*„Heilige Driekoningen
Uit zo verre land,
Die kwamen tot het kindje
Met offerand'”*

Ja, als de deur straks opengaat, en de deur zál opengaan, dat weet Lieven heel zeker, dan zal hij ook zijn offerande aan het kindje geven; de mooie rode appel-

tjes, die nog in het mandje liggen. Dat zal Loes wel goed vinden, dat hij de appels, die voor haar bestemd waren, aan het kindje geeft. En het kindje zal er zeker blij mee zijn!

Maar de deur gaat niet open. Niemand heeft hem gehoord. Binnen is het geraas van de kinderen en boven alles uit hoort hij Blansje blaffen Maar Lieven staat alleen in de sneeuw en hij is zo koud en hij weet niet hoe hij ooit weer thuis moet komen; hebben ze dan geen oren in dit huis? Kan niemand horen dat hier een kleine koning zijn liedje zingt?

Lieven zou graag willen huilen, maar hij slikt zijn tranen weg; hij moet immers zingen? En je kunt toch niet zingen als je huilt?

En nu zingt hij het liedje dat hij zelf het aller-allermooiste vindt. Eerst trilt zijn stem, maar allengs worden de tonen vaster en glashelder en zuiver zingt hij de mooie woorden:

*„'t Is op den dag van heden
dat vol eerbiedigheden,
drie koningen gereden
naar David's heilige steê;
de sterre volgend kwamen
en alle drie te zamen
hun giften brachten mee”*

Binnen is het stil geworden; de kinderen joelen niet meer, Blansje heeft opgehouden met blaffen. En nu horen ze het liedje van den kleinen driekoningenzanger, en de deur gaat open en ze vragen hem binnen te komen, dan zullen ze hem noten geven, en amandelen, en rozijnen.

Ze trekken hem de kamer in en wrijven zijn kleine koude handen warm, en Lieven kijkt om zich heen en hij ziet lachende jongensgezichten en meisjes met o zulke vriendelijke ogen, en in een ouderwetse houten leunstoel bij de grote boerenschouw met het helder brandende vuur, daar zit de Moeder, met het kleine kindje op schoot. En achter de boerenkamer, in de grote donkere ruimte, daar hoor je het zachte geloei van de os en 't gebalk van de ezel

Lieven moet vertellen hoe hij heet, en de kinderen nemen hem bij de hand en brengen hem bij de Moeder, en het kindje op Moeder's schoot lacht tegen Lieven en grijpt naar de kleine rode appel die Lieven hem voorhoudt.

„Jij bent een aardige kleine koning”, zegt de Moeder, „en ik heb gehoord dat je mooi zingen kunt. Maar hoe kom je hier zo alleen? Ben je uit de stad hier naar toe gedwaald?”

Lieven weet niet goed wat hij zeggen moet, maar op de tafel staat de aangesneden bonenkoek en een van de meisjes snijdt een groot stuk voor hem af en geeft het hem in de handen, en een ander schenkt hem een kom vol warme zoete chocolademelk. Ze tillen hem op een hoge stoel aan de tafel en ze staan allemaal om hem heen, en nu merkt Lieven pas hoe grote honger hij had!

Hij zet zijn tanden in de bonenkoek; hij voelt iets hard in zijn mond, met duim en wijsvinger haalt hij het er uit de boon! En de kinderen om hem heen zijn uitgelaten van vreugde; „Lieven is onze koning!” roepen ze, en Lieven, wat verlegen, brengt de kom met chocolademelk aan de lippen en drinkt.

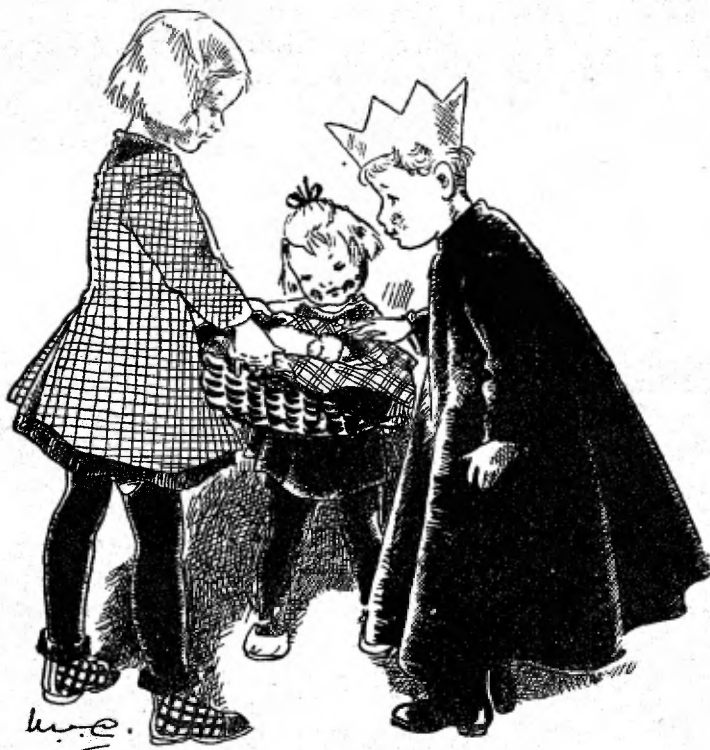
„De koning drinkt! De koning drinkt!” roepen ze, en allemaal vragen ze om chocolademelk en de zusjes reppen zich om alle kommetjes te vullen. En dan drinken alle kinderen en ze schateren het uit van plezier.

Lieven begrijpt er niet veel van; wat heeft dat toch allemaal te betekenen? Maar dan voelt hij iets wriemelen onder zijn stoel en hij hoort een gesnuif en gesnuffel en er springt iets tegen hem op

„Blansje! Mijn eigen lieve hondje!” roept Lieven, en hij streelt Blansje over de kop; maar de kinderen kijken verwonderd: hun hondje heet toch Witje, en niet Blansje? En het is toch hun eigen lieve hondje en niet dat van den kleinen koning? Weet Lieven dat dan niet, dat Witje hun eigen lieve hondje is, dat weg was, en dat nu opeens teruggekomen is?

Nu wordt Lieven erg verdrietig; met de roodkarmozijnen koningsmouw veegt hij over zijn ogen; maar Moeder zegt dat Lieven bij haar moet komen, en als hij naast haar staat, bij de Moeder en het kindje, dan kijkt zij hem zo heel vriendelijk in de ogen en zij vraagt hem om alles te vertellen wat hij van het hondje weet.

En Lieven vertelt. Dat hij met Sander en Piet koninkje mocht spelen; dat hij eigenlijk te klein was, maar dat hij toch mee mocht, omdat Loes ziek werd; hij vertelt van het donkere portiek, en dat Sander en Piet er niet meer waren, helemaal weg. En toen kwam dat lieve witte krullerige hondje, en dat nam mij mee, en ik dacht dat het Blansje heette en dat het zijn baasje verloren had en

dat het nu mijn hondje was, en toen hebben we samen de ster gevolgd om de Moeder en het kindje te zoeken”

„Je bent een lieve jongen, Lieven; dat aardige witte hondje was óns hondje, en we zijn allemaal erg blij dat het weer bij ons teruggekomen is. Maar weet je, Lieven, we hebben nog een ander wit hondje, nóg kleiner en nóg krulleriger, een kindje van onze Witje, en daar zoeken we een baasje voor; zullen we dat hondje dan Blansje noemen, Lieven? En wil jij dan zijn baasje zijn?”

En Moeder geeft een van de kinderen een wenk en dat komt aanlopen met het hondenmandje; daarin ligt het allerkleinste, allerliefste hondje dat er op de hele wereld bestaat Blansje!

Maar voordat Lieven tijd heeft gehad om te antwoorden, klinkt er plotseling buiten nieuw driekoningengezang. Helder en duidelijk kun je het binnen in de oude hoeve horen:

*„Drie koningen nemen hun staf ter hand
En trekken door 't witbesneeuwde land
Zij dragen de ster, en volgen de schijn
Van 't licht, dat nooit gedooft zal zijn”*

„Dat zijn Sander en Piet!” roept Lieven, en hij holt naar de deur; de rode koningsmantel wappert om zijn voeten; maar een van de andere kinderen heeft de grendel al opgelicht en daar staan Balthasar en Melchior, de witte en de zwarte koning, de donkerblauwe met de sterren en de oranje-gele.

„Dat dachten we wel, dat je hier zoudt zijn!” roepen ze tegen Lieven, „maar waarom ben je van ons weggelopen?”

„Ik ben niet weggelopen, ik stond alleen in het portiek en ik kon jullie nergens meer vinden!” roept Lieven; „en toen heeft een hondje mij meegenomen!” besluit hij zijn verhaal.

„Een hondje?” Sander en Piet kijken elkaar aan; „o, dus het waren hondenpootjes, die daar in de sneeuw stonden, naast de afdrukken van jouw voeten?” Maar Moeder zegt dat de drie kleine koningen naar huis moeten gaan; ze moeten nog lang lopen, hun ouders zullen ongerust worden; en Blansje is nu nog te klein om mee te nemen, maar Lieven mag het hondje komen halen, met zusje Loes, als zij beter is, en als Lieven's ouders het goed vinden.

Maar ze mogen niet weggaan voordat in ieder mandje nog een stuk van de bonenkoek geborgen is. En als Sander's mandje opengaat, komt daar uit te voorschijn iets roods Lieven's rode wanten!

„Die hebben we in de sneeuw gevonden”, zegt Sander, „hier dicht bij; en toen wisten we zéker dat we goed liepen”.

Ze nemen afscheid van de Moeder en het kindje, en de hele joelende kinder-bende brengt ze naar de deur en wuift ze na. „Kom gauw terug!” roepen ze, en Sander pakt Lieven stevig bij de hand en houdt hem vast. Hij mag zijn kleine broer niet voor de tweede maal verliezen!

Langs de besneeuwde landen lopen ze terug naar de stad, naar huis, waar Vader en Moeder al aan de deur staan en ongerust naar hen uitzien.

En met de koningsmantels nog aan en de goudpapieren kronen op hun bollen

staan ze in de warme kamer, en Lieven brengt de laatste rode appel aan Loes, die met een dikke wollen doek om haar hoofd bij de tafel zit en hete anijsmelk drinkt en zich heus al een heleboel beter voelt als Lieven haar vertelt dat er ergens op een oude boerenhoeve een heel klein krullerig wit hondje is dat Blansje heet en dat Loes en Lieven samen mogen gaan halen!

Maar nu moeten de broertjes zeggen wat voor avonturen ze allemaal beleefd hebben, en dat is geen gemakkelijk werkje, vooral niet als Vader of Moeder of Loes je telkens in de rede vallen om lastige vragen te doen!

„Maar jongens, waarom namen jullie Lieven niet mee toen je wegging uit dat portiek? Waarom lieten jullie hem daar alleen staan?”

„Och, Moeder, we zagen juist aan de overkant de deur van de bakkerswinkel opengaan en we wilden er gauw bij zijn, en we dachten dat Lieven achter ons was, dat dachten we heus héél zeker”

„Maar kinderen, hoe wisten jullie dan dat het Lieven's voetstappen waren, die je daar in de sneeuw zag afgedrukt? Er had daar toch even goed een andere kleine jongen gegaan kunnen zijn?”

„Och Vader, we wisten het ook niet zéker, maar een jongen uit mijn klas, die zag dat we Lieven liepen te zoeken, en hij zei dat hij ons broertje die richting had zien gaan”

„En later vonden we toen Lieven's rode wanten, toen wisten we toch dat het goed was?”

„Maar Lieven, je wist toch wel dat je niet zo ver alleen mocht gaan?”

„Ja, maar ik was toch de koning Kaspar? Ik moest de ster toch volgen? Ik moest de Moeder en het kindje toch zoeken, en ik heb ze toch gevonden? Bij de stal?”

„Och, maar jongen” Piet is op het punt in lachen uit te barsten, maar Moeder legt haastig haar hand op zijn mond.

„En wij hebben hem veilig thuisgebracht”, zegt Sander.

Bij onze Plaat

door H. Cramer

Zo'n plaat hebben wij nu nog nooit in ons Kerstboek gehad!" zullen jullie allemaal zeggen. Het was altijd een gekleurde fotografie van een beroemd schilderij, en dat stelde meestal Jozef en Maria voor met Jezus en den stal van Bethlehem, en verder stonden er engelen op met wijde gouden vleugels of de Drie Koningen met hun kostbare geschenken, goud, wierook en myrrhe, gekomen „uit zo verren land", of de herders, gekomen van heel dichtbij, van hun kudde op het veld — en wie kan zeggen voor wie het de grootste stap was om Christus te gaan aanbidden, voor de hooggeplaatste, rijke, wijze koningen, of voor de arme, misdeelde, van alle vreugde verstoken boeren arbeiders?

Maar dezen keer — niets van dat alles. Geen kleuren, geen wemeling van figuren en gestalten, geen kribbetje en geen stal . . . alleen maar een hoofd — een „kop" zeggen de mensen die van kunst verstand menen te hebben.

Wie zou het zijn? En waarom staat die nu juist in ons Kerstboek? Is het een schilderij? Een heleboel vragen, die ik allemaal zo gaandeweg zal beantwoorden, als je me niet te veel haast. Op de laatste kun je zelf trouwens al antwoord geven, wanneer je goed naar de plaat kijkt. Neen, een schilderij is het niet: het is een beeld. Van steen of van hout? Nu, kijk maar naar zijn kleed beneden de hals, kijk maar naar zijn linkerwang en naar zijn voorhoofd, dan ontdek je nog duidelijk de nerf: het is alles uit hout gesneden, zijn krullen en zachte ogen, zijn forse neus, zijn edelgevormde mond en de mantel over zijn schouders. „En het stelt zeker een van de herders of de koningen voor die het Kind komen aanbidden?" vraag je. Vind je dat zijn ogen erg aanbiddend kijken? Ik niet! Ze kijken eerder geboeid naar de verte. Of, misschien nog beter gezegd: ze kijken meer naar binnen dan naar buiten, of ze vervuld zijn van een gedachte die de man zelf nog niet begrijpt. Is het een vreugde, een verdriet, een bevel, een verbod? Dat is niet uit te maken, want hij weet het immers zelf nog niet; het kan dat alles nog blijken te zijn, wanneer hij het eenmaal begrepen zal hebben. Maar in ieder geval is hij bereid er zich geheel aan te wijden. Nu al heeft hij nergens anders oog en oor voor. Ons ziet hij niet eens, hoe ingespannen we ook naar zijn nobel, sterk en toch zachtmoedig gezicht turen om er in en er achter te kunnen lezen tot in zijn ziel. Hij ziet niets van wat hem omringt; hij is alleen maar vervuld van die verre en toch duidelijke Stem.

En daar hebben we dan ook het antwoord op de vraag, waarom hij in ons Kerst-

boek staat. Want Kerstmis is ook de Boodschap, die God ons uit de verte en toch duidelijk toeroept en die van alles worden kan: grote blijdschap, „die al den volke wezen zal”, en groot verdriet, wanneer we zien hoe het in de mensenwereld toegaat en hoe weinig ze zich aan Gods bedoelingen laten gelegen liggen. Een bevel: „Komt, laten wij aanbidden dien Koning! Een nieuw gebod geef ik U, dat gij elkander liefhebt”, een verbod: „En zij zullen den krijg niet meer leren, en geen volk zal tegen het andere het zwaard meer opheffen” (Jes. 114, 5). Dat alles is Kerstmis en zulke klanken hoort de jonge flinke man wiens beeld in ons Kerstboek staat.

Maar het is bij hem niet bij nadenken en luisteren gebleven! Hij heeft, toen hij eindelijk God begrepen had, zijn ontdekking opgeschreven ook: „Gods Woord is mens geworden en heeft onder ons gewoond, en wij aanschouwen Zijn heerlijkheid in Christus, Wiens geboorte wij vieren met Kerstmis”. (Joh. 1, 14).

Want het is Johannes, die het vierde Evangelie geschreven heeft en een heel beroemde beeldhouwer uit de 15e eeuw, Tilman Riemenschneider heet hij, heeft hem gesneden. Dit apostelbeeld is een onderdeel van een altaar te Münnerstädt in Unterfranken.

Vind je 't niet mooi gefotografeerd ook? Nu, dat hebben een Duitse juffrouw, en een Hollandse meneer samen gedaan, n.l. *Ilse Schneider* en *Wil Enklaar*.

MOPJE MORESCO

door A. Hamaker-Willink

Het ongelofelijke is gebeurd; Mopje Moresco is verkocht.
„Wat zeg je, verkocht?”

Jawel verkocht, voor zoveel geld dat Vader en Moeder nu weer genoeg hebben om van alles te kunnen kopen. Allereerst aardappelen en groente en een stukje vlees en dan kersen natuurlijk, heerlijk rode, rijpe kersen.

Dan bloemen voor de dakgoot, rozen en een fuchsiaboompje en blauwe lobelia. En een jurk voor Moeder en een nieuwe hoed voor Vader.

Ja, dat vooral, want Vader's oude hoed gaat helemaal kapot, èn in het midden èn aan de rand. Maar ze kunnen nog veel meer kopen, o, nog véél meer, bijvoorbeeld

Maar nee, laat ik nu toch niet bij het eind beginnen. Laat ik eerst eens vertellen wie Mopje Moresco eigenlijk is.

Mopje is het kind van Vader en Moeder. Het is hun eigen kleine, lieve, lieve ventje, met een blond, rechtopstaand kuifje. Het is nog maar een manneke op korte beentjes, die telkens struikelen. Hij heeft nog maar korte armpjes en kleine handjes, die overal naar grijpen. Hij heeft ronde, rode wangen met kuiltjes er in als hij lacht en hij heeft verbazend blauwe oogjes.

Mopje Moresco is het liefste kind van de hele wereld.

Zijn Moeder zegt zo vaak: „Wie heeft dat?”

„Niemand,” zegt Vader. „Niemand heeft zó'n Mopje Moresco!”

„En hebben ze die dan verkocht?”

Stil, laat ik beginnen bij het begin.

Mopje Moresco is een schilderskind. Zijn Vader maakt schilderijen, je weet wel om in de kamer op te hangen. Hij schildert bloemen en hij schildert appels. („Nee, nee, nee afblijven, Mopje! Als het schilderij af is dan krijg je er een.)”

En Vader schildert het uitzicht uit het raam van hun zolderkamer.

Vader en Moeder wonen op een zolderkamer, moet je weten, heel hoog boven de stad. Het is een grappige kamer. In de ene hoek zit Vader en maakt z'n schilderijen en in de andere hoek staat Moeder te koken op het kleine kacheltje en achteraan staat de brede sofa, waar Vader en Moeder slapen en vlak voor het raam staat Mopje's bedje, zodat er veel zon op zijn kopje kan vallen. En een uitzicht uit dat raam, over de daken en over de hele stad!

„Wie heeft dat? Wie heeft dat?! ” zegt Moeder terwijl ze met haar ellebogen op de vensterbank ligt. Mopje trekt aan haar rok. Hij wil ook naar buiten kijken

en daarom neemt Moeder hem op de arm. „Kijk Mopje Moresco, zó is de wereld!” Mopje leunt met zijn blonde bolletje tegen Moeder's donkere haar en hij kijkt en kijkt met z'n blauwe oogjes naar de wereld en de lucht.

„Blijf staan! Blijf staan!” roept Vader, terwijl hij zijn penseel weglegt, „blijf staan, zo moet ik jullie tekenen!” en hij neemt het oude schrift met allemaal Mopje Moresco's er in.

Dat schrift heeft hij van Moeder gekregen, eens toen hij geen verf meer had om schilderijen te maken en geen geld om verf te gaan kopen. 't Is al een heel oud schrift, want Moeder moest er vroeger op school in tekenen. Maar Moeder kón helemaal niet tekenen en daarom heeft ze die eerste lelijke blaadjes er maar uit gescheurd. De rest is nog ongebruikt en nog heel goed, alleen het kaft, dat is oud en versleten. Maar Vader heeft er met vuurrode letters „Mopje Moresco” op geschilderd en dat staat mooi.

En in dat oude schrift heeft hij Mopje getekend. Mopje in de wieg en Mopje bij Moeder op schoot en Mopje als hij lacht en Mopje als hij huilt en als hij op zijn duim zuigt en ook als hij gaapt met een hoog opgerimpeld neusje en Mopje die met een heel voorzichtig vingertje uit de suikerpot snoept.

(„Nee, nee, Mopje, dat mag niet!”)

Honderdduizend Mopjes staan er al in dat schrift en het is nog lang niet vol, nog lang niet.

Ja, de Vader van Mopje is schilder. Als hij nu maar schilderijen verkoopt, dan is alles goed, want dan heeft hij weer geld om eten te kopen en een warme broek voor Mopje. Maar de mensen kopen z'n schilderijen niet, want ze moeten zelf eerst eten kopen en kleren en kersen en zo en dan blijft er geen geld over voor schilderijen.

„Nee Meneer Moresco, het spijt me wel, maar ik heb geen geld om schilderijen te kopen”, zeggen ze dan en dat is erg vervelend want Mopje heeft beslist een nieuwe broek nodig. En dan gaat Vader heel bedroefd naar huis. Maar de Moeder van Mopje kan zo goed naaien, dat is verbazend. Ze maakt een broek voor haar ventje uit haar eigen mantel. Dat kan best, want ze gaat op het ogenblik niet uit en dan heb je je mantel niet nodig natuurlijk. Moeder zou voor haar jongetje eigenlijk het liefste een licht blauw pak maken of iets van roze wol, want kleine kinderen hebben altijd roze of lichtblauw aan, let maar eens op, dat hoort zo.

Maar Vader is er juist verrukt van, want dat bruin van de oude mantel kleurt zo prachtig bij Mopje's blonde haar. Maar wacht maar, denkt Moeder, zodra Vader weer eens een schilderij verkocht heeft, dan krijgt Mopje Moresco een licht blauw pak. Wacht maar!

Maar ze wachten nu al zo lang. Niemand koopt een schilderij van Vader, zelfs Meneer Bender niet, die een winkel vol schilderijen heeft en die vroeger toch wel kocht van Vader.

„Nee Meneer Moresco, het spijt mij wel”, zegt Meneer Bender, „maar ik wil eens iets heel anders, geen bloemen en geen appels, maar eens iets heel nieuws”. Dan gaat Vader treurig naar huis en hij denkt er aldoor maar over wat voor nieuws hij nu eens zal schilderen.

De dakgoot? Och, die heeft hij ook al zo vaak geschilderd.

„Als er nu nog bloemen in stonden, rozen bijvoorbeeld”.

„En een fuchsiaboompje”, zegt Moeder „en blauwe lobelia, dat zou weer iets nieuws zijn natuurlijk”.

„Wacht eens”, zegt Moeder en ze schudt de grote, platte portemonnaie uit op tafel. Ze telt en telt wel tien maal en er is een diepe rimpel in haar voorhoofd van het rekenen. „Dit is voor de huur van de kamer en dat moet natuurlijk blijven voor Mopje's melk, maar dát — en ze schuift een hand vol centen over tafel naar Vader toe, — dat kunnen we nog wel missen om bloemen te kopen. Vader zet gauw z'n hoed op, die oude met de gaatjes, en hij draaft naar de markt.

Ach, en dan komt Vader terug, maar hij heeft geen rozen gekocht en ook geen fuchsiaboompje en ook geen blauwe lobelia, want hij zag zonnebloemen, oude, uitgebloeide, half vergane en geknakte zonnebloemen en daar heeft hij al z'n centen aan uitgegeven.

Moeder kijkt niet eens verwonderd, want ze weet het wel, dat Vader nu eenmaal ándere dingen mooi vindt. Dat komt omdat Vader schilder is, dat gaat wel vaker zo.

En Vader is zo verrukt van de oude bloemen. Hij hangt ze aan de stelen op

tegen de resten van Moeder's oude, bruine wintermantel en zo zal hij er een schilderij van maken.

Hij schildert en schildert en telkens gaat hij een paar stappen achteruit en kijkt met half dicht geknepen ogen naar zijn werk.

„'t Wordt goed! 't Wordt goed! Dit wordt iets heel bijzonders. Dit is mijn beste werk!” roept Vader.

„Bender is gek, als hij dat niet koopt!”

En Moeder kijkt toe.

Ja, Moeder vindt het ook mooi, ja zeker, maar toch

Moeder had het zich nu eenmaal anders voorgesteld, — jonge frisse bloemen in de oude goot en daar achter de grijze daken. —

Dit is wel mooi die oude bloemen tegen de oude mantel, maar of de mensen dat mooi zullen vinden? Of Meneer Bender het kopen zal? En dat moet toch, want er is genoeg geen eten meer voor Mopje.

En Moeder ziet Vader met een zwaar hart gaan, als hij zijn laatste stukken bijeen pakt om ze Meneer Bender te tonen. Eerst alle andere stukken en dan tenslotte de uitgebloeide zonnebloemen en dan zul je eens wat zien! Meneer Bender zal zijn bril beter opzetten, opstaan, kijken, nog eens kijken

„Drommels Moresco, dat is goed! ” zal hij zeggen. „Dat is wat!” „Dat wil ik hebben!”

En Vader danst bijna de zolderkamer uit en springt met twee, drie treden tegelijk de oude trap af. „Ik breng een groen pakje mee voor Mopje”, zegt hij nog tegen Moeder en Moeder roept hem na: „een blauw, een licht blauw moet het zijn!”

Maar Moeder gelooft het eigenlijk niet. Moeder gelooft het helemaal niet dat het Vader lukken zal zijn geknakte zonnebloemen te verkopen. De mensen houden niet van zulke dingen.

En dan wordt het wachten, eindeloos wachten, tot Vader terug komt en in die tussentijd zit Moeder te denken, eindeloos te denken wat ze moeten doen als Vader straks verslagen thuis zal komen omdat hij niets verkocht heeft. Want Mopje, hun eigen lieve ventje mag geen gebrek lijden. Ze moeten geld verdienen, maar hoe, hoe dan toch!

En Moeder denkt, denkt en denkt.

En Moeder wacht, wacht en wacht.

En dan?

Dan komt er iets de trap opgeraasd.

Dan komt er iemand naar boven gestormd.

Moeder staat midden in de kamer. Haar hart bonst en bonkt van spanning.

De deur vliegt open Vader.

Met één sprong staat hij bij de tafel en werpt een hand vol papier op tafel Bankpapier. Dat is geld. *Geld!* En dat betekent eten, melk, kleren voor Mopje!

„Verkocht?” fluistert Moeder, „je zonnebloemen toch verkocht?”

„Nee”, zegt Vader met een stralend gezicht, „nee, die oude bloemen niet, maar Mopje!”

„Mopje?!“ schreeuwt Moeder, „Mopje?!“ Het klinkt als een wilde kreet en tegelijk als een diepe zucht.

Moeder heeft haar armen om het jongetje heengeslagen en ze houdt haar witte gezicht tegen Mopje's rode wangetje.

Mopje drinkt melk uit een tinnen bekertje en het klotst over de rand. Hij kijkt met zijn blauwe oogjes verbaasd naar dat gemors.

Moeder lacht naar Mopje. Ze lacht, maar het is of haar hele gezicht stijf is, zo als dat wel eens buiten als het heel koud is, stijf kan zijn. Ze lacht, want Moeder weet heus wel dat het niet kan, dat het onzin is. Dat Vader hun Mopje heus niet verkocht heeft, dat hij iets anders bedoelt, maar wat zegt hij dan, wat bedoelt hij dan, wat heeft hij dan verkocht, hoe komt hij aan al dat geld? Ze houdt haar ventje stijf omklemd, haar hart bonst in haar keel en ze fluistert: „Hoe dan toch, wat dan toch?“

En dan vertelt Vader, terwijl hij met grote passen heen en weer loopt, heen en weer Nou hij was dan bij Meneer Bender en hij had alles laten zien, en Meneer Bender had z'n hoofd geschud, nee, nee, nee, het speet hem wel en . . . en toen had Vader ineens z'n laatste stuk, de zonnebloemen tevoorschijn gehaald.

„Aha!“ had Meneer Bender uitgeroepen. „Welzo!“

„Een opmerkelijk ding“ had hij het genoemd, „héél opmerkelijk!“

En Vader dacht al dat hij het kopen wou, maar nee, het speet hem wel, maar dit was toch niets voor de mensen. Nee, hij kon het niet kopen, het speet hem wel

„En toen?“ vraagt Moeder hees.

„En toen,“ zegt Vader en hij laat zich op een stoel zakken, terwijl hij het hoofd met de handen steunt, -en toen, ach je begrijpt hoe het me te moede was, toen pakte ik de hele zaak maar weer in“.

„Wat is dat?“ vroeg Bender en greep naar iets wat tussen de stukken lag.

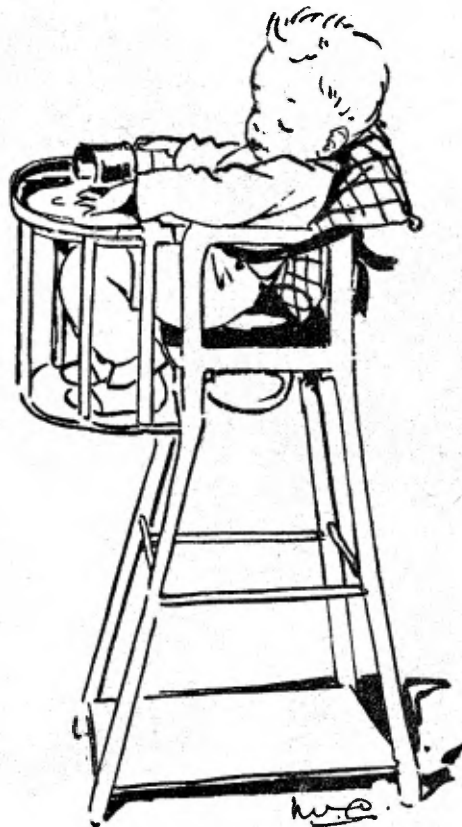
„Dat is niets“, zei ik.

„Laat kijken“.

„Nee niets“, zei ik, „dat is er bij ongeluk tussen geraakt, en ik wou alles bij elkaar pakken, maar toen greep hij het toch en toen . . .“

„Maar wát dan toch? Wat was het dan?“ vraagt Moeder bijna wild.

Vader kijkt haar verbaasd aan en zegt: „Nou dat zei ik immers, Mopje Moresco was het, het schrift“.

„Wat?!” roept Moeder, „het schrift? Het schrift, heb je dat verkocht?” en het is of haar hele gezicht weer los raakt.

„Ja”, zegt Vader en hij springt op en begint weer door de kamer te hollen. „Verkocht!” Hij greep het en keek en keek. En eerst zei hij niets, maar hij keek maar. Ik dacht aan niets, alleen maar dat ik weer geen geld had, weer geen groene broek voor Mopje kopen kon, weer geen man was, die voor vrouw en kind kon zorgen.

En daar ineens geeft Bender me met de vlakke hand een slag op het schrift, dat ik opsprong van de schrik.

„Dit koop ik!” riep hij. „Moresco, dat is kunst! Zo is het kind, zo kijkt het, zo slaapt het, zo huilt het.

Ik geef het uit, Moresco. We maken er een boek van. Het is uniek!”

En toen kwamen de andere heren er bij. Ze hebben het wel twintig maal bekeken. Het wordt, precies zoals het is, gedrukt. Je zult het zo kunnen kopen, zomaar in de winkel.

Hoe is ie? Is het niet enig? Is het niet verbazend en geweldig dat dat ventje van ons al mee helpt de kost te verdienen?

Zo'n joggie toch, zo'n Mopje Moresco!”

En Mopje?

Mopje was in slaap gesukkeld, lag achterover in de kinderstoel te slapen, en zijn handje lag wijd uitgespreid in een plasje melk naast het omgevallen tinnen bekertje.

„Is het niet verrukkelijk?” roept Vader. „Is het niet enig? Wacht gauw mijn potlood, mijn schrift, dat moet ik tekenen.

Hier potlood, waar is het schrift?”

Het schrift?

Dat is verkocht.

Een ogenblik kijkt Vader alsof nu alles verloren is. Maar Moeder springt op. Haar haren fladderen, maar haar wangen zijn weer rood. Diep uit de kast haalt ze een ander schrift, ook oud en versleten van buiten en vol schone blaren van binnen.

„Nee, alles is nog niet verloren, Vader! Hier is een schrift, een nieuw schrift voor Mopje Moresco, ons kind!”

Waar komen de

Kerstboomversierselen vandaan?

Wanneer Moeder de dozen met de gekleurde ballen, het engelenhaar, de ster voor de top, en de zilveren kerstklokjes te voorschijn haalt, dan weet je dat kerstmis voor de deur staat. Een jaar lang hebben ze in het donker in de kast gelegen, je hebt er helemaal niet meer aan gedacht, maar nu is hun tijd gekomen, zonder hen zou er iets aan kerstmis ontbreken en je zoudt ze niet meer kunnen missen. Heb je er wel eens over gedacht waar al die schatten eigenlijk vandaan komen? Zeker uit een of ander wonderland, denk je, waar alles schittert en fonkelt, en het om zo te zeggen altijd kerstmis is. Maar dan heb je het toch helemaal mis.

Hoog in de wouden van Thüringen liggen de besneeuwde dorpjes en stadjes waar de mensen die de kerstversierselen maken, wonen. In het begin van de herfst klimt „de koopman” die aan de grote winkels levert naar boven om zijn bestellingen te doen. Een betrekkelijk klein aantal dorpen levert de kerstversierselen voor de hele wereld. Het voornaamste dorp is Lauscha dat slechts 6000 inwoners telt. Hier kwamen in de 16e eeuw al glasblasers voor en in de glasblazerijen worden de glazen stangen vervaardigd waarvan thuis de versierselen gemaakt worden. Twee dingen is vaak het enige bezit van den man die ze maakt: zijn glasblazerstafel en een heleboel kinderen!

Als de glasblazer bezig is, zit hij op een stoel en trapt met zijn voet op de blaasbalg onder de tafel, waardoor de gasvlam een steekvlam wordt die te voorschijn loeit uit een buis die

Kerstmis
Knipsel van een meisje van 13 jaar,
Verona Zumstag uit Zürich

aan de tafelrand bevestigd is. Grote, ragfijne glazen ballen blaast de man met een mondstuk uit de door de hitte zacht geworden glazen stang, terwijl hij verschillende vormen heeft om glazen noten, druiven, klokjes, enz. te maken. De vrouw zorgt dan verder voor het polijsten. Geest van Amoniak, en salpeterzuren worden in de witte ballen geblazen, als ze bezig is, houdt de vrouw steeds zes à acht ballen in de hand die nog vast zitten aan de lange glazen pegels, eerst later afgesneden worden, terwijl ze door schudden zorgt dat de vloeistof de bal aan alle kanten raakt.

Daarna worden ze in heet water ondergedompeld waardoor ze hun mooie zilverglans krijgen.

Een groot deel van de versierselen wordt dan nog beschilderd en dit is het werk van de kinderen.

De kleine jongens en meisjes zitten aan tafel ijverig te werken. Ze schilderen op de klokjes en ballen blauwe en rode cirkels en de hele knappe wagen zich zelfs aan een of andere voorstelling.

Is de verf droog dan worden door de kinderen de glaspegels voorzichtig afgeknipt en krijgt de bal zijn ringetje zodat hij kan worden opgehangen. Ook voor het inpakken zorgen de kinderen.

Nu wordt aan de tafels echter niet meer gewerkt en ook de kinderen hebben vakantie, het seizoen is voorbij en de zilveren ballen hebben hun bestemming bereikt.

In de besneeuwde dorpjes en stadjes zitten de glasblazers, over vier maanden zullen ze weer van 's morgens vroeg tot 's avonds laat aan hun tafels zitten om voor een karig loon de zilveren ballen en klokjes te maken voor het volgend kerstfeest.

Elzelientjes heimwee

door Martha de Vries

Het was een heel ding voor Moeder en Elzelientje, toen zij moesten evacueren van Den Haag naar Rhenen.

Weg uit hun mooie, ruime huis in de gezellige buurt — weg uit de stad, waar ze allebei zoveel van hielden; dat viel niet mee.

Het was voor allebei moeilijk en een grote overgang, maar voor Elzelientje toch wel het ergst. Zij kon maar niet wennen en miste pijnlijk, elken dag weer opnieuw, haar mooie school in de bloemenbuurt van den Haag, de buurtkinderen, die even zoveel vriendinnetjes waren en waar ze jarenlang mee had gespeeld. En vooral de vele kleintjes uit de straat, die dikwijls bij haar op visite kwamen en waar Elzelientje dan leuke dingetjes mee knutselde of haar poppenkastje voor vertoonde; die ze versjes leerde en verhaaltjes voorlas.

Want Elzelientje hield dolveel van kinderen en haar enige toekomstwens was dan ook al sinds haar zesde jaar:

„Ik wil onderwijzeres worden en aan kinderen lezen, schrijven en rekenen leren”.

Maar in Rhenen kon Elzelientje niet op streek komen.

„Er zijn hier toch ook kinderen”, zei Moeder soms, „vraag ze eens en bemoei je wat met ze. Dan zul je zien dat ze net zo goed aardig zijn als de Haagse peuters. En dan, Elzelientje, het is hier zo zeldzaam mooi, probeer daar eens wat meer van te genieten inplaats van te treuren om wat voorbij is en, althans voorlopig, niet terug komt”.

„’k Geloof, dat u het hier wel prettig vindt, u wilt misschien niet eens terug”, antwoordde Elzelientje een beetje spijtig.

Het was nog een moeilijkheid erbij als ze merkte, dat Moeder wel goed wennen kon. Want Moeder was, diep in haar hart, een „buitenmens” en ze genoot van veel dingen, die aan Elzelientje voorbij gingen. Haar dochtertje hield, net als haar man, die zij jong had moeten verliezen, veel meer van de stad en stadsgeneugten.

„Wat vindt u hier nou eigenlijk zo mooi?” begon Elzelientje, een beetje onwillig, maar toch nieuwsgierig.

„Wel”, zei Moeder en ze trok haar dochtertje naar zich toe, „ik geniet hier van alles in werkelijkheid, waar ik vroeger alleen maar in boeken van genoten heb”.

„Van wat dan wel allemaal?”

„Nu, om te beginnen heb ik genoten van het paard, dat moeizaam en geduldig de ploeg door de zwarte aarde trok. Toen van den landman, die ernstig en aandachtig, zijn zaad uitstrooide in hoopvolle verwachting op een goede oogst. Daarna van het eerste, jonge lentegroen

„Ja, dat was mooi!” viel Elzelientje bij.

. . . . en van de nachtegaal in het bosje naast ons — van de Rijn bij stralende zonneschijn en bij donkere luchten

„Ja, de Rijn is mooi, maar 't is geen zee”, vond Elzelientje.

. . . . van de groene weiden vol bloemen en geuren, van de golvingen over de rogge in de zonnige voorjaarswind, van de bloeiende meidoornhagen en”

„Genoeg, genoeg!” riep Elzelientje, „ik weet wel, dat u een buitenmens bent, maar *ik* verlang hard naar de stad terug!”

En meteen holde ze weg, naar boven, naar de slaapkamer, die ze met Moedet moest delen en waar ze ook zo heel erg, haar eigen gezellige kamertje miste. Maar het uitzicht was prachtig, dat moest ze toegeven, zelfs nu, in haar opstandige bui.

Glooiende korenvelden met daarachter mooie groepen van loofbomen en hoge, donkere dennen.

Elzelientje zuchtte.

Ze wou wel, dat ze wat beter wennen kon, maar 't lukte niet. En als ze eerlijk was, moest zij zichzelf bekennen, dat ze er toch ook niet erg haar best voor deed. Ze keek liever in het verleden dan in het heden, ze gaf meer belangstelling en aandacht aan dat, wat voorbij was, dan aan dat, wat nu om haar en met haar was.

Na enige tijd vreesde Moeder wel eens, dat het heimwee naar de stad en haar vroeger leven Elzelientjes gezondheid schaden zou. Zij ging er slecht uitzien en verloor geheel haar vrolijke opgewektheid, waardoor Moeder haar vroeger wel eens „mijn zonnetje” noemde.

Maar toen gebeurde er gelukkig iets, wat een verandering ten goede bracht. Het was op een morgen bar slecht weer — regen en storm. En het kan stormen, daar langs de Rijn! De windvlagen gierden vanuit de Betuwe het land over en de kinderen, die over de dijk liepen om naar school te gaan, hadden moeite om staande te blijven.

Elzelientje kwam er wat achter aan . Ze wachtte altijd tot de groep klossende klompjes voorbij was.

„Ga gelijk met ze mee, het is zo'n leuk stelletje”, raadde Moeder wel eens maar daar wou Elzelientje niet van weten. Niet, omdat ze er te trots voor was — o neen — zelf droeg ze ook wel eens klompen om haar schoenen te sparen — maar omdat ze geen zin had zich met die kinderen te bemoeien. Het waren meest kleintjes, een heel stelletje uit de eerste klas. Maar Elzelientje liep altijd een eind achter ze inplaats van met ze.

Nu hoorde ze echter opeens een noodkreet. Het hele groepje stond stil, rondom een kleine dikke peuter, wiens klomp gebroken was. En toen Elzelientje nader kwam, maakten ze, als vanzelf, plaats voor haar.

„Zien klompe is kapot”, wees een meisje.

Gelukkig hield Elzelientje te veel van kinderen om nu maar gewoon door te

lopen. Vlug haalde ze een stevig touwtje uit haar tas en bond dat om de klomp heen. 't Was hulp voor een ogenblik, dat begreep ze wel, maar hier, op de open weg, was niets anders bij de hand. En misschien konden ze er de school mee halen, dat hoopte ze tenminste. En het lukte ook. Zonder dat ze er erg in had, liep ze nu midden in het druk pratende groepje en zonder verdere ongelukken bereikten ze de school.

Door het oponthoud en het slechte weer was het wat laat geworden en Elzelientje liep vlug door naar haar klas, de zesde. Zij zat echter nog maar net, toen de hoofdonderwijzer binnen kwam en haar wenkte.

„Elzelientje”, zei hij op de gang, „ik krijg daarnet een boodschap, dat de juffrouw van de eerste klas ziek is. Nu zit ik met die klas, ik kan ze niet meer indelen, omdat er al twee klassen ingedeeld zijn door de ziekte van meester de Groot. Het best zal zijn de kleintjes weer naar huis te sturen. Voor wat dichtbij woont, is het niet zo erg. Maar voor dat hele stelletje wat vanmorgen met jou meekwam, valt het niet mee. Zo'n eind in dit slechte weer. Daarom wil ik graag, dat jij met ze meegaat en ze thuis brengt. Blijf dan zelf vanmorgen ook maar weg, want met dit slechte weer behoef je ook niet zo vaak dat eind te lopen”.

Al pratend waren ze de eerste klas genaderd en meester deed de deur open. Op slag verstomden alle praatmondjes en vlug gingen de kleintjes netjes zitten. „Waar is onze juffer, meester?” vroeg er een.

met wat groen van bomen en met lage planten, waaraan bessen groeiden. Het donkere water golfde en schuimde in de storm, die hier bijna altijd scheen te bulderen: nu eens uit het Zuid-Oosten en dan weer uit het Noord-Westen. En koud, dat het hier was! Het hagelde en sneeuwde, ofschoon het hartje zomer was, en de zon des morgens om een uur of vier opkwam en des avonds om acht uur onderging, net als in Holland tijdens het langst der dagen.

De „Mauritius” en „De Eendracht”.

Waar het derde schip, de „Hendrick Frederick” was, wist Van Noort niet, en daarom was hij danig uit zijn humeur. Woedend was hij. Woedend op Jacob Claesz, zijn vice-admiraal en gezagvoerder van de tweede grote schuit. Een knappe kerel was het, daar wilde Van Noort niets van zeggen. Maar dan toch ook een stuk eigenwijs, een opstandige, een muiteling. Die man kon geen gezag boven zich verdragen. Hij deed net wat hij zelf verkoos, hij ankerde waar het hem goed voorkwam, en hij zeilde weg, wanneer hij lust had; ja, toen Van Noort hem eens aan boord had geroepen, om die zaken met hem te bepraten, was hij doodeenvoudig niet gekomen, en had zijn stuurman gezonden; en toen Van Noort in die vervloekte stormen een anker had verspeeld, en aan Claesz had verzocht, hem er een te geven, had die dat doodgewoon geweigerd, stel je voor: geweigerd, en hij had een brutaal briefje geschreven, dat hij niet van zins was, de bevelen van Van Noort af te wachten, daar hij „soveel meesters was als de admiraal” zelf. En nu, enige dagen geleden was Claesz zonder Van Noort daarin te kennen, onder zeil gegaan, en was in zijn eentje Straat Magelhaens verder ingetrokken. Maar nu was de maat vol. Dat was insubordinatie, waar de dood op stond.

Het was Kerstdag. Vanochtend had Van Noort de bemanning extra getraceerd op een klein glas brandewijn en een extra snee brood. Toen had hij allen bijeengeroepen op het achterdek, en daar het Kerst-evangelie voorgelezen, maar zijn stem had hard en kortaf geklonken, net of hij met iemand aan het ruziemaken was: het paste heel niet bij het verhaal, om het zó te lezen. Nadat de bemanning een psalm had gezongen en Van Noort een kort gebed had uitgesproken, was ieder weer heen gegaan naar zijn werk of om te lanterfantten, als hij geen werk had.

Aert Floris, de scheepsjongen, stond maar wat over de verschansing geleund en keek naar het sombere landschap, waar de „Mauritius” langzaam aan voorbijtrok op zoek naar de „Hendrick Frederick”. Bergen, ál maar bergen, die blauwachtig wegwaasden in de regen- en sneeuwsluiers, die over het land joegen; en tússten de bergen wonderlijk-groenachtig water, dat bedekt was met witte schuimstrepen.

Het was me hier het Kerstfeest wel. Verleden jaar was het al niet veel beter. Toen zaten ze onder de kust van Afrika bij Kaap Lopez Gonçalvo. Het was dáár om te stikken, en zó stil, dat de zeilen slap langs de masten hingen. Toen was de stuurman Hans Volckertsz. wegens oproerigheid en de schelmstukken, die hij had uitgehaald, aan land gezet. Die was natuurlijk allang omgekomen. Maar het Kerstevangelie was op die dag óók voorgelezen.

Neen, dan het jaar nog dáár voor. Toen was hij thuis geweest. In zijn verbeelding zag hij nu het nauwe straatje in Amsterdam, waar hij had gewoond.

„Die is ziek”, vertelde meester, „en nu mogen jullie . . .”

Maar verder kwam hij niet, want Jaapje, de dikkerd met de gebroken klomp, riep uit:

„En komp nou dat grote meissie bai ons, meester? Fain!”

Even was het stil — toen drong de betekenis van deze woorden tot Elzelientje door. En met een ruk keerde zij zich om.

„Mag het, meester?” vroeg ze.

„Wat bedoel je?”

„Mag ik bij ze blijven vanmorgen en hun juffrouw zijn? Ik wil toch onderwijzeres worden later. En het zal heus wel gaan, ik heb bij ons in Den Haag altijd met groepen kinderen schooltje gespeeld. En Moeder zei altijd: je bent een geboren onderwijzeres, je hebt er goed slag van om orde te houden. En Moeder prijst niet zo heel gauw”.

De onderwijzer keek naar buiten, waar de regen tegen de ramen joeg en de stormwind gierde.

„En ik ken veel verhaaltjes en versjes en spelletjes”, pleitte Elzelientje verder.

„Het zal heus wel gaan en vanmiddag heeft u dan misschien wel een tijdelijke leerkracht voor hulp. Waar moet u die hier vandaan krijgen?”

„Uit Wageningen — ik zal opbellen in de hoop, dat er eèn beschikbaar is. Het is goed”, besloot hij toen, „ga jij er maar bij en toon je talent eens. Komt er geen hulp, dan kunnen ze nog vanmiddag wegblijven”.

En zo kwam Elzelientjes wens al vroeger in vervulling dan ze zelf gedacht had. Zo werd ze voor eèn morgen onderwijzeres en ze genoot er van. Haar hartje, dat zich zolang gesloten had voor alles in dit nieuwe leven, opende zich plotse-ling wijd voor de peuters om haar heen. Ze gingen gretig op het „spelletje” in en noemden haar „juffer Elzelina”. Ze bedelden om nóg een verhaaltje en nóg een versje en deden hun uiterste best, toen ze op een blaadje papier een poppetje mochten tekenen en daaronder het woordje *pop* schrijven en een belletje met *bel* en een mesje met *mes*.

Het ging best, dat moest de onderwijzer toegeven, zo vaak als hij door het raam keek.

En het speet de hele eerste klas, zowel de juffrouw als de peuters, toen het twaalf uur was.

Nu dacht Elzelientje er niet aan om achter te blijven. Vrolijk liep ze, tussen het groepje in, naar huis en ze lachte hartelijk om Moeders verbaasde gezicht.

„Mams, ik ben onderwijzeres geweest en het was zo fijn!” riep ze blij.

„Reuzefain!” riep de dikkerd, „dag juffer Elzelien, tot vemiddag, dan komme we je hoalen en om vier uur mag je mien kniennen efkes zien!”

Dat gebeurde en al gauw moest Elzelientje dan eens met den eèn en dan eens met den ander mee en kwamen ze op een vrije middag bij haar.

En toen Moeder eens een paar dagen met haar in Den Haag was en haar hoorde vertellen over „bij ons in Rhenen”, toen wist zij, dat ze zich over Elzelientjes heimwee niet meer bezorgd hoefde te maken.

C. C. ♪ ♪ ♪ ♪ ♪ ♪ ♪ ♪ ♪ ♪
Nu syt wellecome
C. ♪ ♪ ♪ ♪ ♪ ♪ ♪ ♪ ♪ ♪
Jhesu lieve Heer